

SOKOL SYDNEY LIMITED

ČLEN SVĚTOVÉHO SVAZU SOKOLSTVA

16 Grattan Crescent, Frenchs Forest, NSW 2086

ACN 000 378 736

www.sokolsydney.com

Číslo 2

Ročník LXIII

Březen / duben

Number 2

Volume LXIII

March / April

2015

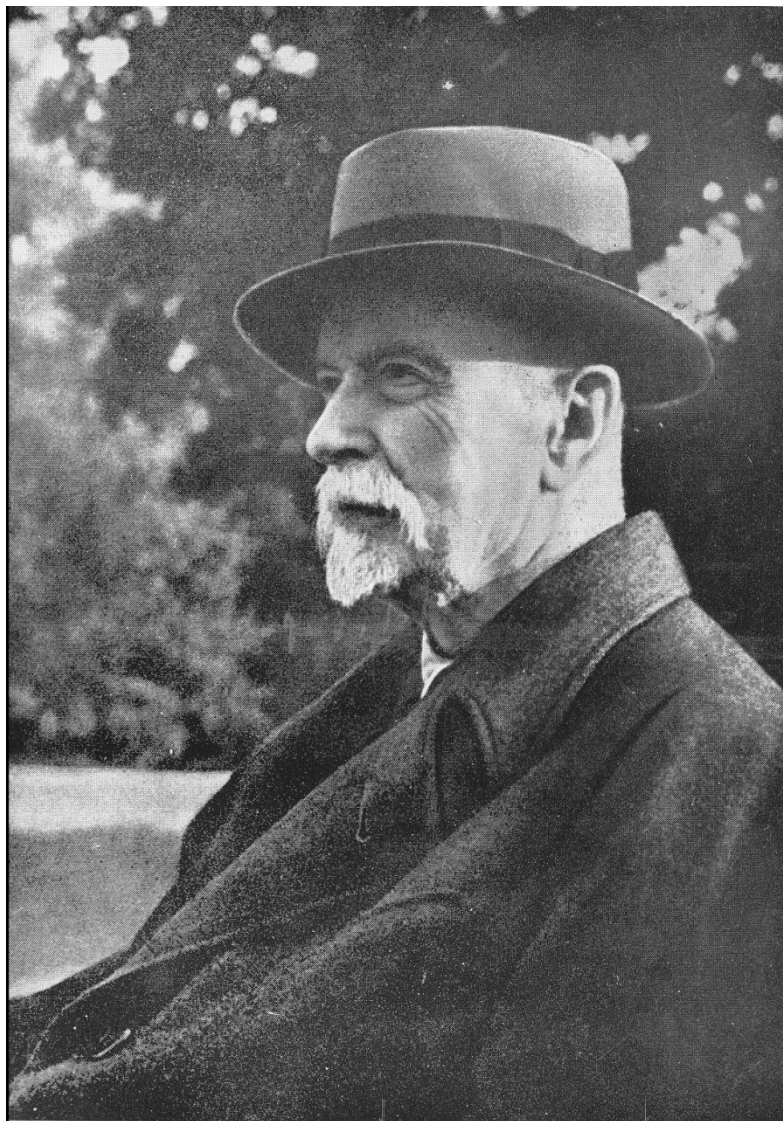
LAUREÁT CENY JANA MASARYKA GRATIAS AGIT 2000

XX

Print Post Approved 100001687

XX

**THE SOKOL SYDNEY PROGRAMME OF ACTIVITIES MAY BE
HEARD ON 02 9452 5617**

T. G. Masaryk – 165 let od narození

OBSAH

Slovo starosty a pokladníka	6
Kraslice	7
Data setkání se senátory	8
Ohlasy čtenářů	10
Hana Gerzaničová: Plzni	11
Valná hromada	11
Loutkové divadlo	12
Mám patent aj pre Slovensko	13
Přežili jsme cyklon	17
Proč odcházejí z Evropy?	19
Vegas trip on the cards	21
Už nikdy nedopustíme...	21
10 citátů siouxskeho indiána	22
Albert Einstein: Zlo neexistuje	23
Humor	24
Hádkový koutek	25
Kino Ponrepo	26
Letem světem	27
Lidské osudy	29
Perly a perličky	34
Několik črtů z mládí doma	37
Z tajů krás české řeči	39
Špion, jemuž nevěřili	41
A vítr se vrací...	43
Přivezli mír do Evropy?	46

VĚSTNÍK

Dvouměsíčník Sokola Sydney.

Obsah publikovaných článků nemusí být totožný s názory redakce. Vyhrazujeme si právo články upravit.

Redakční rada:
B Šindler, P Čermák,
M Daňková

Telefon redakce:
02 9981 4765

Email:
petevasyd@hotmail.com
Věstník se též nachází na
internetové stránce
www.sokolsydney.com

Příští uzávěrka Věstníku:

6. 5. 2015

**(Vždy první středa
v každém lichém měsíci)**

Z PERA STAROSTY

Milé sestry, milí bratři a milí krajané, jak již zajisté všichni dobře víte, v 17. května se bude opět konat výroční schůze naší jednoty, valná hromada. Je záhodno, abyste se dostavili co možná v plném počtu. K zajímavostem poslední doby patří, že nás zde, v Národním domě, navštívila tříčlená skupina ostravské televize pod vedením redaktorky Marty Růžičkové. Čeští televizní pracovníci si s velkým zájmem prohlédli budovu sokolovny, včetně naší prostorné tělocvičny, kuchyně, společenských místností, knihovny a jiných zařízení. Zajímala je také naše kronika a i jiné pamětihodnosti; dostalo se jim v sokolovně též slušného pohoštění. V Sydney si také natáčeli události kolem čínského nového roku. Jakoby se s televizními skupinami letos roztrhnul pytel, v březnu očekáváme další návštěvu českých televizních návštěvníků. Všem vám přeji šťastné a veselé velikonoce a štědrú velikonoční nadílku.

Nazdar Jan Jelínek

NAŠE AKCE

Sobotní volejbal str. 8, **Kraslice** str. 7, **setkání s poslanci** str. 8, **valná hromada** str. 11, **loutkové divadlo** str. 12, **kino Ponrepo** str. 26.

Pravidelné akce na zadní straně obálky; všechny akce také na SBS rádio (strana 11) a na **www.sokolsydney.com**.

ZPRÁVA POKLADNÍKA

Prosíme zahraniční odběratele Věstníku, aby pokud možno platili předplatné v australských dolarech, většinou jde „draft“ od banky předem objednat. Ti, kteří si Věstník nepředplatí, si jej mohou přecíst na webových stránkách Sokola Sydney www.sokolsydney.com. Děkujeme za pochopení.

Dary a předplatné na Věstník od 1. 1. 2015 do 28. 2. 2015 celkem \$1,070, fond na údržbu Národního domu \$350. Mnoho díky všem dárcům.

Vydání od 1. 1. 2015 do 28. 2. 2015 celkem \$16,032.80; z toho mimořádné \$11,695.20 za pojištění.

Členské příspěvky - Upozorňuji, že **PŘÍSPĚVKY \$25 NA ROK 2015 MĚLY BÝT ZAPLACENY DO 31/1/2015 JINAK ČLENSTVÍ ZANIKÁ.**

Věstník: předplatné pro nečleny na kalendářní rok od 1. 1. 2015 do 31. 12. 2015. je \$25 v Austrálii a \$40 v zámoří.

Prosím vystavujte všechny platby na „Sokol Sydney Ltd“ s uvedením na jaký účel, se zpáteční adresou a zašlete na adresu: **Sokol Sydney Ltd., 16 Grattan Crescent, FRENCHS FOREST NSW 2086.**

„SOKOL SYDNEY LTD“ (nic nevynechávat ani nepřidávat) na šeku nebo „Money Order“ je teď jediný „Payee“ australským bankám přijatelný. Prosíme, používejte jen tento název pro všechny platby.

Pokud platíte převodem na účet Sokol Sydney Ltd, B/S/B 112 879 číslo 108349087 zašlete, prosím, vaše jméno, datum a účel platby na email petevasyd@hotmail.com.

Dary na Věstník a údržbu sokolského Národního Domu obdržené od 1. 1. 2015 do 28. 2. 2015:

Rada M	\$25	Vickers M	\$175	Kašpárková Z	\$25	
Stejskal-Jarošová B	Dr\$50	Weir J	\$75	Jedovnická J	\$25	
Křivánek J	Dr	Dobrovský G&M	\$30	Sirůček K	\$25	
Procházka K	\$30	Jeřábek J&M	\$25	Retter P	Dr	\$50
Galiček J	\$25	Bureš O	\$50	Rich J	\$15	
Horák M	\$25	Zelina K	\$15	Šindler B	\$175	
Novák V&M	\$20	Škopek M	\$75	Koláček P	\$15	
Ringer M	\$25	Tůma M	\$50	Chobotská B	\$25	
Pšeničný I&O	\$10	Welling J&J	\$25	Niemczyk P	\$75	
Gerzaničová H	Dr	Pantoflíček B	\$60	Prescott A&L	\$10	
Chvojka R	\$25	Řehulka S	\$25	Felbingerová M	\$5	
Vnenk L	\$25	Hanzal O	\$25	Nečasová M	\$15	

Stvrzenky jsou vždy přiloženy k následujícímu Věstníku.

Petr Čermák

KRASLICE

**MATKY, OTCOVÉ, BABIČKY
A DĚDEČKOVÉ!!! Přiveďte
své děti do našeho**

**Národního domu 16 Grattan
Crescent Frenchs Forest
v neděli 29. března.**

**Od 10 ráno se tam naučí
zdobit velikonoční vajíčka.**

Velvyslanectví České republiky v Canbeře

8 Culgoa Circuit, O'Malley Canberra, ACT 2606, Austrálie

tel.: +61 2 6290 1386, fax: +61 2 6290 0006

email: Canberra@embassy.mzv.cz

www.mzv.cz/canberra

Dopis všem krajanům a krajauským spolkům v Austrálii a na Novém Zélandě

V Canbeře dne 12. února 2015

Vážení krajané,

jsem rád, že vás mohu s předstihem informovat o nadcházející návštěvě delegace Stálé komise Senátu Parlamentu České republiky pro krajany žijící v zahraničí. Delegace navštíví Austrálii na přelomu března a dubna tohoto roku. Považuji tuto návštěvu za mimořádně vhodnou příležitost k prezentaci činnosti jednotlivých krajauských organizací a k bezprostřední diskusi nad otázkami a specifickými problémy krajanů žijících daleko od vlasti.

Vzhledem k časovým a finančním limitům bohužel delegace nebude moci navštívit všechny krajauské organizace během své cesty po Austrálii: navštíví Perth, Sydney, Canberru a Melbourne. Velvyslanectví ČR v Canbeře se nicméně ve spolupráci s delegací Stálé komise Senátu Parlamentu ČR a s jednotlivými krajauskými organizacemi v navštívených místech vynasnaží otevřít prostor také pro hlas krajanů a krajauských organizací z dalších australských a novozélandských měst.

Předběžný program krajauských setkání senátní delegace v Austrálii:

- 25. 03. středa podvečerní setkání s krajany v Perthu,
- 27. 03. pátek odpolední setkání s krajany v Sydney – Sokol,
- 28. 03. sobota odpolední setkání s krajany v Sydney – Country Club,
- 29. 03. neděle odpolední setkání s krajany v Canbeře – Beseda Queanbeyan,
- 31. 03. úterý odpolední setkání s krajany v Melbourne – Sokol.

Podrobné informace o přesném čase a místě možného setkání se členy delegace Stálé komise Senátu Parlamentu České republiky do Austrálie budeme postupně zveřejňovat na internetových stránkách www.mzv.cz/canberra. Předpokládám, že krajané, kteří jsou členy některé z krajauských organizací, budou k setkání pozváni přímo jejich organizacemi. Vaše názory, otázky a/nebo příspěvky k diskusi můžete zasílat i na e-mailovou adresu canberra@embassy.mzv.cz

Připravovaná setkání s krajany představují pro české krajauské spolky v Austrálii a na Novém Zélandě možnost, jak představit českým parlamentářům svoje aktivity a radosti, ale i starosti. Rovněž také unikátní příležitost řešit věci, jež krajany žijící v Austrálii a na Novém Zélandě trápí, s představiteli, kteří mohou ovlivnit českou legislativu.

S pozdravem

Martin Pohl velvyslanec

SOBOTNÍ VOLEJBAL-SATURDAY VOLLEYBALL
BŘEZEN-MARCH 28. DUBEN-APRIL 11. & 25.
KVĚTEN-MAY 9. & 23. ČERVEN-JUNE 6. 20.
VOLEJTE MARTU – RING MARTA 9130 6781

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky

Pracoviště zvláštního zmocněnce pro krajské záležitosti

Hradčanské nám. 5, 118 00 Praha 1

tel.: +420 224 182 504, e-mail: zzk@mzv.cz

www.mzv.cz/krajane

JUDr. Karel KÜHNL
Zvláštní zmocněnec pro
krajské záležitosti

V Praze dne 17. února 2015
Č. j. 94817/2015-SUM

Vážený přítelé,

po roce se znovu na Vás obracím, abych Vás pozdravil a mohl informovat o projektech, které pracoviště zvláštního zmocněnce pro krajské záležitosti v letošním roce podporuje a které jsou, jak se domnívám, hodny Vaší pozornosti.

Jedná se především o tradiční akce, které určitě znáte a kterých se někteří z Vás každoročně účastní. Budeme velmi rádi, když budete informaci o nich šířit i mezi další zájemce.

Spolek Česká škola bez hranic (ČŠBH) bude ve dnech 3. – 7. srpna 2015 pořádat svoji každoroční konferenci. Ke slavnostnímu zahájení letošního již 7. ročníku dojde v Toskánském paláci Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Podrobnější program bude k dispozici na webové stránce www.csbh.cz během měsíce dubna. Hlavním tématem bude koncepce udržování mateřského jazyka v zahraničí jako nástroje zachování kulturního a historického dědictví státu. Tradičně se očekává debata k vývoji situace v oblasti výuky češtiny pro děti v uplynulém roce a vzájemná výměna zkušeností.

ČŠBH vytvořil v r. 2014 **výukové materiály** – pracovní listy pro žáky ZŠ a gymnázií a metodického průvodce pro učitele – zaměřené na tři tematické okruhy: Literární umělci v československých legiích (J. Kopta, R. Medek a F. Langer), Osudy Čechů v zahraničí v kontextu dějinných událostí 20. století (A. Mucha, M. R. Štefánik, J. Palivec a B. Martinů) a Významní cizinci v novodobých dějinách Československa (E. Denis a M. Pellé). Třetí tematický okruh je zpracován i ve francouzštině a angličtině. Vše je volně dostupné na webových stránkách spolku ČŠBH www.csbh.cz

Na webové stránce ČŠBH rovněž naleznete informace k úspěšnému **Letnímu táboru pro děti ze zahraničních českých škol**, který se koná v Centru ekologických aktivit města Olomouce **Sluňákov**. Pro velký zájem se v letošním 7. ročníku tábora uskuteční dva turnusy, a to od 12. 7. do 17. 7. 2015 pro děti od 6 – 12 let a od 17. 7. do 22. 7. 2015 pro děti od 6 -15 let.

Letní tábor pro starší děti krajanů spojený s výukou českého jazyka pořádá rovněž i občanské sdružení Sedm paprsků, www.sevenrays.cz. Letošní 3. ročník je určen pro děti ve věku od 12 do 17 let a koná se v penzionu Pohoda v Jizerských horách od 19. 7. – 1. 8. 2015. Přihlášky je potřeba zaslat do 31. 3. 2015 přímo na e-mailovou adresu sdružení infopsevenrays.cz.

Ve dnech 10. – 13. 9. organizuje sdružení Sedm paprsků ve spolupráci s MZV ČR a Stálou komisí Senátu Parlamentu České republiky **9. ročník Mezinárodního krajského festivalu**. K účasti jsou zváni účinkující z řad krajanů z celého světa. Zájemci se mohou hlásit prostřednictvím webové stránky www.krajanskyfestival.eu, kde naleznou přihlášku a odešlou ji na e-mailovou adresu sdružení Sedm paprsků info.cz.sevenrays.cz. Slavnostní zahájení festivalu bude ve čtvrtek 10. 9. v 10 hodin v hlavním sále Senátu. Vyvrcholením celého festivalu bude tradiční krojovaný průvod souborů z Toskánského paláce na Hradčanské náměstí. Zde dojde i k vyhodnocení nejlepších souborů a ke slavnostnímu zakončení festivalu.

Každoročně se v rámci Programu podpory českého kulturního dědictví konají i studijní pobyty a kurzy pro krajany, o nichž býváte informováni prostřednictvím zastupitelských úřadů ČR. Podrobné informace naleznete na webové stránce Domu zahraniční spolupráce www.dzs.cz.

Věřím, že Vás některá z plánovaných akcí určených pro Čechy žijící v zahraničí zaujme a při nějaké z těchto příležitostí Vás tak budu moci osobně pozdravit.

Zároveň bych Vás rád ujistil, že MZV ČR se bude nadále snažit podporovat aktivity ve prospěch šíření českých tradic a českého jazyka, na kterých se ve velké míře podílíte Vy sami.

Na další spolupráci s Vámi se těším

Karel KÜHNL

Plzni – Evropskému městu kultury 2015 Hana Gerzaničová

- 1) Z mlh dávných dob
se rýsují Tvé tvary
západočeské město---
tvé úrodné a užitečné dary
jméno Ti vepsaly
když kol Radyně hradu
jsi vypučela
pro staletí slávou.
- 2) Na soutoku čtyř řek
Tvá rodná půda stála.
Bohatství dějin sudička
Ti do kolébky dala.
Dar slavných občanů,
klenoty „černé“ krásy,
šperk věrnosti
v Tvůj znak na věčné časy.
- 3) Víc než sedm století
neseš titul královského města
kam důležitá
obchodní vedla cesta.
O rozvoji Tvém
po široširém kraji
Bartolomějské zvony
píseň chvály hrají.
- 4) Pod věží nejvyšší
Madona Tebe chrání.
Dnes klenby gotické
jsou diecéze rámy.
Po mnoha staletích
kde vlnila se pole
z tradic a úsilí
vyrostla metropole.
- 5) Z mlh dávných dob
Tvé úrodné a užitečné dary
do příštích generací
kreslí nové tvary.
Zůstaň vždy českým městem
má rodná „Pilsna Nova“.
K oslavě titulu
„Evropského města kultury“
píši dnes tato slova.

Slovenské vysielanie SBS New Radio Schedule

One hour of programming on Friday at 3pm via:

- Digital radio (DAB+) (SBS Radio 3)
- Digital TV (SBS Radio 3)
- Online at sbs.com.au/slovak (live and catch up listening)
- iPhone and android app – SBS Your Language app (live and catch up)
- Podcasts

České vysílání SBS New Radio Schedule

One hour of programming on Thursday at 5pm via:

Digital radio (DAB+) (SBS Radio 3)

Digital TV (SBS Radio 3)

Online at sbs.com.au/czech (live and catch up listening)

iPhone and android app – SBS Your Language app (live and catch up) Podcasts

*Nezapomeňte, že Valná hromada Sokola Sydney bude
v neděli 17. května 2015 ve 14.00 hodin*

v sokolském Národním domě ve Frenchs Forest.

Oběd od 12 hodin – bookings necessary

0429 927 388

Travelling Storyteller
Anna Jarrett

Saturday March 21 ; 2015
Magical Tales of The World
Celebrating
World Puppet Day & World Story Day

Czech Puppeteer
Lenka Muchova

Venue: Sokol Club
16 Grattan Crescent ,
French Forest
Show time: 4-5 pm
Tickets: by donation
Enquires: Lenka 04 14819215

*A delightful show for the whole family!
Recommended for children aged 4 years and up.*

*Join us for an enchanted afternoon of storytelling music and puppets
with Anna and Lenka who will take you on a magical journey from
the Bohemian Forest to the wild North Sea of Scotland.*

MORE INFO: www.travellingstoryteller.com.au

Do not miss this CELEBRATION !!!!
Tales of the World – Story Telling Day
Puppets and Tales of Magic

Traditional sausages and a little spicy goulash, juices, coffee, tea and cake also
available; beer, wine or traditional Czech liquor. ALL WELCOME

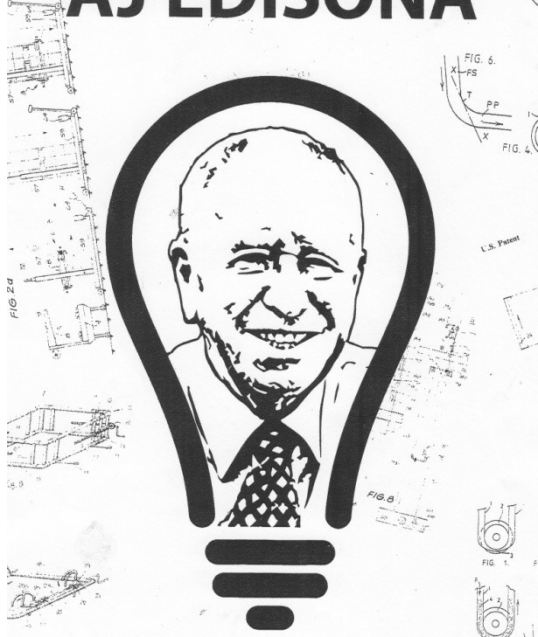
MÁM PATENT AJ PRE SLOVENSKO

Alžbeta Pňačeková Hospodárske noviny 6/2014

LADISLAV KARPÍŠEK

- Narodil sa 20. júna 1924 v Sabinove, no vyrástol v Kremnici.
- V roku 1939 sa spolu s rodičmi presťahoval do Prahy. Počas vojny bol pol roka v Nemecku na odstraňovaní následkov bombardovania.
- V roku 1949 emigroval do Austrálie. Pracoval pre spoločnosti Brambles a TN v roku 1979 založil vlastnú firmu Technosearch.
- Na konte má vyše 1 200 patentov. Napríklad rotační spaľovací motor, skladací letecký kontajner, prenosný prístroj na dialýzu.
- V súčasnosti pracuje napríklad na zariadení na odsolovanie morskej vody či výrobu energie z mora. Za projekt takzvanej čistej energie bol vlani nominovaný na Nobelovu cenu.
- Zažil rok, keď si nechal zaregistrovať viac patentov než slávny Thomas Alva Edison.
- A jeho vynálezy vzbudili obrovský záujem u Rusov či dokonca Iráncov. LADISLAV KARPÍŠEK zo Sabinova dobyl svet vynálezov – avšak už ako Austrálčan.

TROMFOL SOM AJ EDISONA

Presuňme sa v čase 75 rokov dozadu. Je rok 1939, vypukla druhá svetová vojna. Vy ste sa práve vtedy presťahovali do Prahy, ktorá bola súčasťou nemeckého protektorátu. Prečo?

Môj otec bol Čech. Ešte pred vojnou ho poslali ako teľa na východné Slovensko. Tam spoznal moju mamu. Rok 1939 ho zastihol ako riaditeľa školy v Kremnici. A hoci ho odtiaľ nechceli pustiť, vravel, keď všetci Česi, tak ja tiež.

Pred odchodom do Austrálie ste prežili pohnuté roky. Ako sa žilo v Prahe počas nemeckej okupácie?

Ľahké to nebolo pre nikoho. Pre nás o to ťažšie, že Kremnica bola malé mesto a v Prahe sa žilo úplne inak. Museli sme sa rýchlo učiť po česky, ale nakoniec aj moja mamička dostala miesto ako učiteľka. A hoci sa jej na češtinu nepodarilo nikdy celkom preučiť, bola veľmi obľúbená. Otec bol riaditeľom vysokej školy.

Takže na vás kládli vysoké nároky?

Počas vojny to bolo komplikované, študoval som takpovediac na niekoľkokrát. Ale vždy som bol dobrý žiak. Už ako 17-ročný som sa mohol pochváliť prvým vynálezom. Ale bol som mladý a

nadšene som sa tým všade chválil. Takže ho odkopirovali a začala ho predávať veľká firma s náradím.

Prvýkrát ste museli školu prerušiť v roku 1943, keď ste sa dostali na nútené práce do Nemecka.

Prišli po nás jedného dňa do školy, že musíme ísť na cvičenie. Dali nám uniformy, naložili nás na vlak a poslali nás do Düsseldorfu. Tam sme v rámci takzvaných jednotiek technickej pomoci (Technische Nothilfe, pozn. redakcie) museli pomáhať pri odstraňovaní následkov bombardovania. Počas pol roka som zažil 136 leteckých náletov, neveril som, že prídem domov živý.

Spätne - čo bolo v Nemecku najhoršie?

Vytahovať mŕtvych spod trosiek. To bolo naozaj strašné.

Po návrate ste pokračovali v štúdiu?

Áno, skončil som v roku 1944 s vyznamenaním. Kvôli výsledkom si ma Nemci vybrali a od júla 1941 až do konca vojny som pracoval v pražských Junkers Werke na prúdových motoroch pre lietadlá

Neprekázalo vám, že ste vlastne pomáhali nepriateľovi?

Samozrejme, že boli aj takéto pocity. Ale Nemci sa nepýtali, či to alebo ono chcete robiť. Jednoducho ma tam nasadili a bol som pod kontrolou.

Neobviňovali vás po vojne zo zrady?

Vôbec nie. Na čiernej listine som sa ocitol ako vedúci skautského oddielu. Pretože nová garnitúra vyhlásila, že všetci vedúci skautu sú západní špióni.

V akom zmysle?

Prípravoval som sa na posledné skúšky v štvrtom ročníku na Karlovej univerzite. Raz ku mne prišiel pokladník z môjho skautského oddielu, že potrebuje s čímśi pomôcť. Od rána do noci som sa vtedy učil, tak mu hovorím - poďme von, aspoň budem trochu na čerstvom vzduchu. Prešli sme asi 50 metrov, keď sa zrazu prihnalo auto. Zastalo pred našim domom, vyskočili odtiaľ štyria chlapi, vleteli do domu a išli po mňa. A ja som stál na druhej strane ulice a pozeral som sa na to. Vedel som, že sa domov už vrátiť nemôžem.

Ako sa vám podarilo utiecť?

Mal som dvoch kamarátov, zarytých komunistov, ale dali prednosť priateľstvu. Všade boli hliadky, no oni ma zobrali medzi seba, dali mi na chlopňu červenú hviezdu a keď sme prišli na stanicu, tak mi zasalutovali ako nejakému funkcionárovi. Tak sa mi podarilo dostať sa na Slovensko.

Prečo ste utiekli na Slovensko?

Musel som sa skryť, kým sa situácia trošku upokojí. Vedel som, že keď sa dostanem do Kremnice na Skalku, tak ma nikto nechytí. Kremnicu a okolie som dobre poznal.

Ako dlho ste sa skrývali?

Dva mesiace. Potom prišla správa, aby som sa dostavil na stanicu, že ma tam bude čakať ten a ten a pomôže mi na druhú stranu.

To ste už smerovali preč z Československa.

Išli sme ešte s jedným kamarátom. Najprv z Kremnice vlakom do Bratislavy, odtiaľ do Brna, do južných Čiech a cez Rakúsko do Nemecka. Bola to dobrodružná cesta.

No nakoniec sa vám podarila...

Počas dvoch rokov som prešiel viacerými utečeneckými tábormi a učil som matematiku, fyziku a tak podobne. V Stuttgarte som sa potom zoznámil s mnohými Poliakmi, a keďže oni nevedeli po nemecky, robil som im prekladateľa.

Vraj ste ako dobrovoľník prekladali aj na súdoch. Bolo to ešte v súvislosti s vojnou?

Nie, to boli normálne civilné súdy. Tlmočil som aj v sanatóriu. Až neskôr som sa dozvedel, že vďaka tomu si ma vyhliadla americká katolícka organizácia, ktorá mi neskôr zaplatila víza aj celú cestu do Austrálie. Cestoval som mesiac loďou. Boli to jedny z najkrajších týždňov v mojom živote.

Prečo ste sa rozhodli pre Austráliu, USA vás nelákali?

Dali mi na výber medzi Južnou Amerikou, Spojenými štátmi, Kanadou, Nórskom a Novým Zélandom. No ja som ešte doma čítaval o Austrálii a bola to pre mňa nedosiahnuteľná krajina niekde na druhom konci sveta, v ktorej musí byť raj na zemi. Takže výber bol jasný.

Splnila Austrália vaše čakávania?

Samozrejme, začínal som od nuly. Zamestnal som sa ako robotník, natieral som farbou škatuľky v továrni. Raz sa im pokazil nejaký stroj a nikto ho nevedel opraviť. Ponúkol som sa, že to urobím. Do pol roka som bol vedúci a o ďalší polrok hlavný manažér továrne.

Takže americký sen po austrálsky. Bolo všetko také ľahké?

Najväčší problém som mal s angličtinou. Ale použil som spôsob, ktorý sa mi osvedčil už v Nemecku. Tri mesiace som na nikoho nehovoril inak ako po anglicky.

Takže mohli prísť na rad vynálezy.

O nich je celý môj život. Preto som odišiel z pozície riaditeľa a vrhol som sa do výskumu v rámci Brambles, jednej z najväčších dopravných spoločností. Vyrobil som pre nich prvý skladací kontajner na svete a množstvo ďalších patentov...

...ale cítim tam slovko ALE...

Nemal som sa u nich zle. No platil zákon, podľa ktorého ste museli všetky patenty, ktoré ste vyvinuli ako zamestnanec nejakej firmy, tejto spoločnosti predať za jeden dolár.

Viete, koľko na nich zarobili?

Asi o tri roky prišiel za mnou jeden z riaditeľov a hovorí: Andy, musím sa ti priznať. Vlni sme na tvojom patente zarobili 10 miliónov dolárov.

Andy?

To bolo moje skautské meno a v Austrálii bolo jednoduchšie ako Ladislav.

Dostali ste aspoň nejaké prémie?

To nie, ale mal som najkrajšiu kanceláriu (smiech). Dostali odo mňa 43 patentov, no keď som začal robiť rotačný spaľovací motor, opustil som ich.

Rozhodli ste sa teda vyvíjať patenty pod vlastným menom.

Áno. Nejaký čas som robil pre seba. Chodil ma navštevovať generálny riaditeľ z Brambles a raz hovorí: Andy, toľko tovární sa pokúsilo obísť tvoj patent a všetci si popálili prsty. Dostali pokuty a tak ďalej. Počuj, nemohol by si ho ty sám ešte vylepšiť? A ja že môžem to skúsiť.

Podarilo sa?

Urobil som ešte lepší. Chceli ho aj kúpiť, ale dostal som lepšiu ponuku. Od ďalšej veľkej spoločnosti TNT, tak som nastúpil k nim.

Jedna banka vám vraj ponúkla na ďalší vývoj motora odmenu milión dolárov, no vy ste odmietli. Prečo?

Lebo som to nepotreboval. Mal som vtedy dosť peňazí, zaujímavú prácu a ak by som to prijal, tak by si časom banka mohla robiť nároky na moje patenty. Takže som sa im poďakoval.

Vy ste sa však poďakovali nielen austrálskej banke, ale aj oveľa vplyvnejšiemu záujemcovi.

Viem, na čo narádzate. Bol z toho celkom veľký problém. Pracovali sme vtedy na motore, vlastne už bol hotový. Raz som prišiel domov, manželka bledá, v šoku: volali z ruského konzulátu, že sa chcú s tebou rozprávať. Samozrejme, preľakol som sa. Asi o tri dni nato sa im podarilo chytiť ma v kancelárii. Zatvorili dvere, sadli si a hovoria: mister Karpíšek, prišli sme za vami kvôli vášmu motoru. Uľavilo sa mi, že to nie je nič politické.

Chceli ho kúpiť?

Mali oň ohromný záujem. Ich vedci vraj študovali všetky podobné motory, čo sa vtedy vo svete vyvíjali, a zistili, že môj je najlepší. Spýtal som sa ich, odkiaľ sa o mne dozvedeli. Vracia - my Rusi vieme všetko.

Vy ste však odmietli

Veľmi na mňa tlačili. Došlo to až tak ďaleko, že som od austrálskej tajnej služby dostal utajené číslo, kam som mohol kedykoľvek zavolať, ak by sa niečo dialo. Dokonca mi chceli dať zbraň. Lebo Rusi ma chceli dostať von.

Hrozilo, že by vás uniesli, ak by ste nesúhlasili?

Raz mi volali z Canberry, že majú pre mňa dobrú správu, ale nie telefonicky. Prísi ku mne, tak a tak, naša ruská vláda vás pozýva, aby ste prišli do Moskvy. Všetci vedci sú už prichystaní, aby ste ich viedli. Odmietol som, že tu mam továreň.

Ako reagovali?

Veľmi sa rozčúlili. Vraj ako môžem odmietnuť pozvanie ruskej vlády a nech si to dobre rozmyslím. Báľ som sa, tak som zavolať na to tajné číslo, čo mám robiť. Niekoľko hodín sa radili a potom mi volali naspäť. Že keď sa vrátia, aby som im poďakoval a povedal, že som naozaj nadšený a poctený tým pozvaním. Ale že motor ešte nie je kompletný a že by som nerád urobil nejaké chyby. Aby pozvanie odložili na dobu, kým nebude hotový. Samozrejme, nebola to pravda.

To bol môj najväčší problém po príchode do ďalekej Austrálie, priznáva slovenský vynálezca.

Pomohlo to?

Našťastie áno. Ja som pre istotu motor dočasne rozložil a zamkol do skladu. Ale Rusi neboli jediní záujemcovia.

Kto ešte?

Raz v nedeľu mi asi o pol dvanástej v noci zvoní telefón. Hlas s cudzím prízvukom hovorí: som z Ameriky, prišiel som vyjednávať o vašom motore. Oblečte sa a prídte do Hiltonu, budem vás čakať. Prišiel som do hotela, dotýčny si sadol a hovorí: priniesol som pre vás 400 000 amerických dolárov, vytvorte si tím, ja privediem svoj a budeme spolupracovať na vývoji.

Súhlasili ste?

Bolo to vtedy veľa peňazí, tak som súhlasil, že sa môžeme o tom porozprávať. Ani po ďalších stretnutiach som však nevedel, koho zastupuje. No v banke som si overil, že si tam naozaj uložil 400 000 dolárov. Už to bolo na spadnutie, no zrazu sa na rokovaní môj patentový zástupca postavil a hovorí: ako vás počúvam, tak vy nechcete len motor, ale aj pána Karpíška. A on na to, áno, chceme aj jeho.

Čo vy na to?

Povedal som mu, prepáčte, ale ja nie som na predaj. Môžete mať motor, ale mňa nie. Vtedy vybuchol: čo si vy vlastne myslíte, čo mám teraz povedať šachovi? Konečne vysvitlo, že zastupoval iránskeho šacha (Muhamada Rezá Pahlaviho, pozn. redakcie) a chcel, aby som sa aj s rodinou presťahoval z Austrálie. A takto to potom chodilo jedno za druhým.

Vy ste všetky ponuky vytrvalo odmietali. Neľutujete dnes?

Absolútne nie. V Austrálii som spokojný. Mrzia ma však niektoré nezrealizované projekty.

Ktoré napríklad?

Mám prototyp odsolovača morskej vody. Jeho výhoda je v tom, že oproti zariadeniam, ktoré fungujú na princípe reverznej osmózy a potrebujú veľké množstvo energie, môj si vystačí sám. Všetko potrebné si vyrába z mora. Okolo roku 2004 som dostal ponuku od francúzskej vlády, aby som pre nich vybudoval sieť odsolovačov na ostrovoch v Tichom oceáne, napríklad na Šalamounových ostrovoch

Na čom to stroskotalo?

Na politike. Bolo to práve pred voľbami a ak by sa dostalo do tlače, že takýto projekt dostala zahraničná firma, mohlo by to ovplyvniť verejnú mienku. Takže napriek písomnej ponuke sa projekt stopol.

Je však niektorý z vynálezov či patentov, na ktorý ste obzvlášť hrdý?

Určite na prenosný prístroj na dialýzu, vďaka ktorému nemusí pacient ležať niekoľko hodín v nemocnici. Môj prístroj nepotrebuje prúd, takže s ním môžete ísť trebárs aj kempovať. Upravujem ho tak, aby sa dal nosiť na chrbte ako malý ruksak.

Nemáte chuť už niekedy oddychovať?

Mozog mi stále funguje, tento rok som urobil päť nových patentov. Minule som lekárovi hovoril, že mám práce ešte na dvadsať rokov dopredu. Ale uvedomujem si, že potrebujem nejakých top marketingových manažérov. Lebo ja som vynálezca, nie obchodník. Nevedel by som ani päťdolárovky po tri doláre predávať (smiech). Tak ako Edison, ten skrachoval dvakrát. Až keď bol starší, našiel si jedného biznismena, ktorý ho postavil na nohy.

Keď spomínate Edisona, vraj ste ho prekonali v počte patentov?

Nuž, ak môžem byť neskromný, tak áno. Jeho rekord v počte prihlásených patentov za jeden rok je 74. Ja som počas môjho najlepšieho roka mal ešte o desať patentov viac.

A s mnohými sa môžeme stretnúť aj na Slovensku. Vaše kontajnery sa vyrábajú v Žiline aj v Handlovej. Aký bol návrat do vlasti?

Bolo to zvláštne. Začiatkom osemdesiatych rokov spoločnosť TNT, kde som vtedy pracoval, chcela otvoriť výrobu v Európe. Tak ma vyslali do Československa, bolo to ešte za komunizmu (v roku 1984, pozn. redakcie). S malou dušičkou som volal na konzulát, že chceme u nich vyrábať nejaké tovary na vývoz. Hneď ma pozvali na konzulát, dali mi české pivo a zaraz aj víza (smiech).

A čo rodina, ako dlho ste sa nevideli?

Tridsaťšesť rokov. Zvláštne bolo to, že doma bolo všetko, ako keď som odchádzal. Ešte aj chodník bol rozbitý stále na tom istom mieste.

A nechceli ste ich presťahovať do Austrálie?

Viete, starý strom nepresadíte. Mamička tu mala zázemie, tam by nikoho nepoznala. A aj sestra bola už v Prahe udomácnená.

Na čom pracujete momentálne?

Mám rozrobených viacero projektov, veľký potenciál má výroba energie z mora. Pre Slovensko by však bolo najlepšie využiť geotermálnu energiu. Aj na to mám niekoľko patentov.

Kedy ich u nás využijeme?

Možno keď sa nájde nejaký investor. Mám záujemcu z Čiech, ale radšej to dám na Slovensko. Som lokálpatriot (smiech).

PŘEŽILI JSME CYKLON *Marcela Čechová*

Nepamatuji, že bychom se někdy ve škole učili o cyklonech. Bylo to něco Evropanu tak vzdáleného, že se pro něj nenašlo místo ve školních osnovách. Nu ovšem, při četbě amerických autorů někdy padlo slovo o tornádech, ale pro nás, kdo jsme vyrůstali v komunismu, bylo tornádo vysloveně americká záležitost a dle názoru všemocné Strany to ošklivým Amíkům patřilo coby trest za to, že nám do Čech poslali amerického brouka mandelinku bramborovou. My, mládež školou povinná, jsme na oficiální komunistické názory měli už většinou opačná vysvětlení, daná nám našimi rodiči. Tím víc nás štvalo, že jsme na sběru mandelinky museli trávit část prázdnin. Vůbec nás nenapadlo se nějakými tornády zabývat.

Později, v době dospělosti, jsme ovšem už věděli víc, především z filmů, kde vědci filmovali různé stupně intenzity tornád a potom ukazovali spoušť, jakou větrný vír může způsobit. Také jsme už věděli, že Amerika není jediná země navštěvovaná skoro každý rok tornády. I u protinožců v Austrálii mají prý pravidelně něco podobného, jenže tomu říkají cyklon. Ale ke klokanům je daleko, že. Co vím, vůbec nikdy jsme si nepoložili otázku, jak bychom se my sami v takovém tornádu chovali. Člověk si prostě neumí něco takového představit. Měli bychom strach, když se na nás řítí větrná smršť? Nebo ještě jinak: Odstěhovali bychom se do země, kde řádí tornáda či cyklony? Kde vybuchují sopky či kde tě může spláchnout tsunami? Riskovali bychom, že můžeme tuhle hrůzu zažít?

Nu, v roce 1968 se na nás řítila smršť nazvaná „Vstup spřátelených armád“ a pro mnohé z nás to byl větší otřes než deset cyklonů či tornád. Kalich hořkosti přetekl.

Mohu odpovědně prohlásit, že coby čerstvé uprchlíky nás v roce 1968 myšlenka na to, že se možná odstěhujeme do zemí, kde jsou tornáda či cyklony, vůbec nenapadla. A těm, co utíkali před komunistickým režimem v roce 1948 určitě také ne. Měli jsme při odchodu z okupovaných Čech, Moravy i Slovenska jinou hlavní touhu: být a žít daleko, daleko, od okupantů, od Rusů, prostě co nejdál od Moskvy. Amerika ovšem byla první prioritou, a nemyslím, že by se byl našel mezi námi jedinec, jehož by nebezpečí tornád od útěku do vytoužené svobody odradilo.

I my jsme přirozeně toužili po Americe. Když ale soudruh Dubček po výprasku v Moskvě lkal do rádia, že to tak s tou lidskou tváří komunismu nemyslel a že rodná strana zase přitáhne uzdu, sbalili jsme spacáky, stan a dvě děti a honem honem pryč než to přitahování opratí znovu začne. Nejbližší možnost byla Vídeň, ale ta, bohužel, je od Prahy jen coby kamenem dohodil. Jistota je jistota, a tím pádem jsme ve Vídni opustili americký sen; nasedli jsme do prvního letadla prvního státu, který nabídl nový domov českým utečencům. Nebyla to Amerika, byla to Austrálie.

Čímž jsme zavřeli dveře tornádům a ocitli se v zemi cyklonů.

Jeden z největších cyklonů minulého století byl v Darwinu. Měli jsme zrovna dovolenou a tak jsme se jeli podívat, co takový cyklon dovede hned necelé dva měsíce poté, co řádil. Už tam zase šla elektřina, život běžel a starý pan Kostka, povoláním účetní, vařil na kamnech maso a liboval si, že se už nemusí živit konservami. A taky prý přežil jeho starý kamarád, který v té chvíli, co cyklon česal ulice, vyletěl z auta a větrný vír ho odfoukl až k pláži. Naštěstí ne až do vody, protože plavat neuměl. Zírali jsme, že na ulicích návěští pro automobilisty, upevněná na solidních železných sloupcích a zabetonovaná v zemi, jsou ohnutá jako sirky jedním směrem a na vrchu

darwinského vodojemu stojí lednice, prý ještě plná. A pak jsme mluvili s panem Chaloupkou, kurátorem darwinského musea a ten vyprávěl, že cyklon přestál v koupelně svého domu. Děti posadil do vany, přikryl matrací a s manželkou drželi každý jednu stranu matrace, když se dům začal hroutit. Nejdříve odlétla Chaloupkova knihovna s množstvím cenných knih a fotografií. Dr Jiří Chaloupka byl jedním z nejlepších odborníků na primitivní aboriginálské umění. Některé z knih se našly kilometry daleko, některé se ztratily úplně. „Umíš svářet?“ zeptal se Jiří mého muže „Sestra mi z Čech poslala naprosto cyklonuvzdorný plán železné kostry domu.“ Nu, Pepík svářet dovede a tak jsme chvíli pomáhali budovat Chaloupkovým nové sídlo. Nebyla jsem tam od té doby, ale počítám, že dům ještě stojí, i když jeho majitel je dnes už na pravdě Boží...

Už je to letos 25 let když jsme se s rodinou odstěhovali do Yeppoonu. Krása. Zatímco v Melbourne mnou každoročně cloumaly rýmy a chřipky, tady je voda v našem bazénu v létě 31-32°C, hotové kafe, a když tady v zimě nosíme teplákové bundy, v moři se s požitkem koupají turisté z Melbourne. Ještě ani v nejhorší zimě tady na obratníku Kozoroha nespadla teplota v noci na nulu. Ano, několikrát nám už vyhrožovali cyklonem, ale vždycky se to odbylo jen větrem. Pár spadných květů frangipáni, odfouknutý plastický květináč, zapomenutý na zahrádce. Cyklon, když byl hlášen, se odbyl jen silným deštěm a větrem. Nakonec už jsme ta různá varování místního Councilu přestali brát vážně a odklízeli větru z cesty jen malé věci.

Ve čtvrtek 19. února ráno to začalo být jiné. Volá syn: „Pustíte si televizi, blíží se cyklon“. Mávli jsme rukou. Zase strašák! Když se ale varování ozývalo už nejenom z televize, ale i z místních zdrojů a ve vzduchu nad mořem byl neznámý klid i jakási podivná vůně, něco jako ozón, honem jsme začali stěhovat do bezpečí květináče, židle, stolky, barbecue atd. atd. Soused Ian, farmář ve výslužbě a moc hodný člověk, se přišel zeptat, zda něco nepotřebujeme. Ještě honem cesta do lékárny a koupit benzín. Cyklon se rychle blíží nahore od Nhulumbuy po pobřeží k nám. Jestli se neodkloní jinam, budeme ho mít zítra.

Večer volá nejmladší vnuk, tříadvacetiletý Erik. „Babi, přijedu k vám a budu u vás spát.“ Zachvěju se babičkovskou pýchou nad jeho statečnou nabídkou. „Ať tě, kluku, ani nenapadne! Kam dáš auto? Tady na pláži bude nejsilnější vítr. Koukej se uklidit ke strejdrovi Dušanovi nebo do společného úkrytu v městečku!“

Noc jsme přečkali v pořádku, ale hned ráno volá syn Dušan. Bydlí kousek od nás, ale na kopci, dál od moře. „Tati, bude to vážné, sedněte do auta a ať už jste tady, přečkáme to všichni u nás dole v garáži“. Už neprší, teď leje jako z konve. Vítr se zvedá nad únosnou míru. Bez snídaně, bafnu do pytlíku kus čerstvého chleba, dvě manga a trvanlivé mléko, znovu překontrolujeme, zda jsou zavřená všechna okna i dveře, Kikinku na vodítko a jedeme. Vítr lomcuje autem, ale silnice je zatím volná, bez spadlých stromů. Pak už sedíme v potmělé místnosti bez oken, jen s dveřmi do sousední otevřené garáže a posloucháme hučení větru. Cyklon už je skoro u nás. Nebesa se otevřela. Máme strach o Erika. Kde je? Co ho zdrželo? Telefonuje naše vnučka Veronika, že Erik dorazil na poslední chvíli k ní. Při cestě potkal na silnici zaběhlého pejska, chtěl ho chytit a vzít do bezpečí, ale vyplašený psík utekl.

Vichřice dosahuje své nejvyšší síly. Hučí to jak vlak a na střechu domu dopadla první utržená větev vysokého stromu. Za ní bum, a druhá větev. Pak něco prásklo. Veliký kameninový květináč na balkoně nahore v podstřešním bytě ovdovělé matky naší snachy se svalil, ale zaklínil se mezi stěnou domu a zábradlím balkonu. Snacha Corie se tam běží podívat, zda není rozbité okno a jestli se něco nestalo Pipině, babiččinu papouškovi. Okno zaplaťbůh drží. Dušan hlásí další škodu: z voliéry na zahradě ulétla střecha. Corie zbledne, měla tam nejen kanáry, ale i křepelky. I já vystrkuju nos ven. Všechny stromy na zahradě orvané a bez listí, zmizel krásný strom, který rodil tropické ovoce black sapote, co chutná jako čokoláda, je pryč kryt na traktor, banánovník i s plody vyvrácený z kořenů. Už není elektrika ani telefon, jen mobil ještě funguje a volá Veronika. Teče jim do baráku okny, střechou, voda je všude, koberce promočené, stropy v patře povolují. Díky Bohu za to, že sem poslal Erika. Veronika je v sedmém měsíci před příchodem nového bejbi a moc toho nesvede. Doprostřed obýváku postavili velikou nádobu a Erik ji trpělivě vylévá.

V poledne se na chvíli svět zastaví a je ticho. Jsme v srdci cyklonu. Zvláštní pocit. Nevím, o čem přemýšlí v tom okamžiku moji nejbližší, ale já uvažuji o tom, jak je dobré nebýt sám. Mažeme si chleba kouskem másla, loupám manga a obědváme.

Ticho trvá jen pět či deset minut a pak se zase spustí hučivý koncert deště a větru. Cyklon se posunuje směrem k Rockhamptonu. Ne, nebojíme se, jen si uvědomujeme, že jsme všichni v rukou Božích a v rukou Matky Přírody a co se stane, musí se stát.

A pak je konec. Corie se běží podívat, co se stalo s jejími milovanými papoušky. Ne, neuletěli, sedí schouleni a promočeni, na dně voliéry. Ptáci mají víc rozumu než někteří lidé. Bere ty malé kuličky a jednu po druhé ukládá něžně do menší klece. Syn startuje bobcat a odhrnuje stromy, které leží před vjezdovými vraty. Celý velký masiv eukalyptů v zahradě leží mrtvý. Palmy kupodivu vydržely. Nasedáme do auta a jedeme se podívat na naše vlastní škody. Není lehké dostat se bludištěm padlého dřeva a elektrických drátů, ale podařilo se. Ve 4 odpoledne jsme doma. Barák vydržel, stojí. Plot od souseda se koupe v našem bazénu. Na pláž se nedá jít, moře vymlelo strmou čtyřmetrovou zeď dolů. Zahrada, tedy kus místa na duně u moře je v troskách. Urvané větve a vyvrácené stromy, listí, všechno páté před deváté. Všechno je plné velkých zelených mravenců, kteří v listí měli svá hnízda. Cyklon jim je vzal. Nechtějí nás tam pustit, koušou jak zběsilí. Pětadvacet let jsem na téhle zahradě pracovala. Místu mezi našim domem a mořem, širokému asi čtyřicet metrů, se říká Crown Land. Patří anglické královně, v našem případě Jejímu Veličenstvu Elizabetě. Poctivě jsem se starala, sázela kokosové ořechy, z nichž jsou dnes vysoké palmy, ibišky, bromélie, oleandry i bouganvillie. No řekněte, kdyby náhodou Elizabeta přišla na návštěvu a na její zahradě byl nepořádek, co by si o mně pomyslela?

Je po cyklonu a snažíme se napravovat škody. Jsme na tom dobře, nemůžeme si stěžovat. Jiní ztratili víc. Sousedka o čtyři domy dál, staříčká paní, říká, že byla při cyklonu zavřená tři dny doma, protože jí před vrata garáže spadl okap. Dcery se nemohla dovolat. V městečku je zkáza hlavně na starých dřevěných domech. Jsou případy, kdy střecha odletěla a lidé zůstali pod přívalem cyklonového lijáku jako ti ptáčci ve voliére naší Corie. Nejde elektřina, nelze uvařit, nelze prát, není televize, není rádio, není telefon ani mobil. Nejsou pohonné hmoty; Pepík vyrazil do městečka pro benzin do generátoru, fronta se táhla kilometr daleko. Až jednou Aláhovi teroristé napadnou tuto zem, budou mít lehkou práci. My, civilizovaní lidé se bez elektřiny neobejdeme. V obchodech se prodává (když se prodává) jenom za cash, protože kompjútry nepracují, a mladé prodavačky nedokážou vrátit zákazníkovi správně, jestliže koupí za 3.50 a zaplatí dvacetidolarovkou.

Ale sousedé si navzájem hodně pomáhají. My máme generátor, zapojujeme ho na mrazák a sousedka přenáší své zásoby masa k nám. Soused od naproti přichází s řetězovou pilou odříznout ty největší zlomené větve stromů. Večery trávíme při svíčkách, ale nikdo si nestěžuje.

A tak si myslím, že nám příroda cyklonem sice uškodila, ale i pomohla. Uvědomili jsme si, že si musíme navzájem pomáhat, abychom přežili v těžkých dobách. Uvědomili jsme si i to, že není větší štěstí než mít pevnou, nerozhádanou rodinu. My starší to už víme, přežili jsme nejen cyklon, ale i Hitlera a Stalina. Pro Australany, hlavně pro zblblou a historie neznalou mládež, je to novinka. Budou se muset ještě hodně učit, než to pochopí.

EVROPA: Proč odcházejí? Zbyněk Petráček Neviditelný pes 20. 2. 15

Evropa je otřesena útoky na svobodu slova, ale útoky na Židy dosud pokládala za rutinní

Jestli se teď máme něčemu divit, tak údivu nad tím, že Evropu opouštějí Židé. Přesněji: jejich odchodu se diví jen ten, kdo měl dosud klapky na očích. Nechme teď stranou výzvy z volebních kampaní (izraelský premiér Netanjahu). Rozhodující jsou čísla a obraz Evropy, jaký se vytváří ve světových médiích.

„Vzestup antisemitismu v Evropě je realitou, návratem k normě. Fakt, že stud za holokaust učinil antisemitismus společensky nepřijatelným, byl dočasnou anomálií a ta skončila,“ napsal Charles Krauthammer v listu Washington Post. To není blázen, konspirátor či alarmista, ale nositel Pulitzerovy ceny.

„Domácí či přistěhovalí muslimští teroristé se stali rysem života na kontinentu,“ píše v redakčním úvodníku vážený Wall Street Journal. Nemá tím na mysli samotné

střílení v Paříži či Kodani (s tím má Amerika vlastní bohaté zkušenosti), ale atmosféru v současné západní Evropě.

Tu atmosféru nekrmí masové teroristické akce a omračující počty obětí. Příkrmuje ji především to, s jakou odevzdaností až dosud Evropa přijímala útoky na Židy. Táž Evropa, která učinila z památky holokaustu téměř posvátné téma, žasne při útocích islamistů na „kontroverzní“ cíle, jako je časopis Charlie Hebdo, ale bez velkých emocí přijímala jejich útoky na Židy, jaké se odehrály v roce 2012 v Toulouse či loni v Bruselu.

„Kdyby se vraždy v pařížském košer obchodě neudály zároveň s útokem na redakci Charlie Hebdo, kolik světové pozornosti by získaly?“ ptá se Krauthammer. To je jádro problému, který ozřejmil počátek letošního roku, naposledy víkend v Dánsku. *Lars Vilks: umělec a rouhač, kvůli němuž se střílelo v Kodani*, zní titulěk na iDNES.cz. Je to výstižné: „kontroverzní umělec a rouhač“ se dostane do titulku, ale útok na synagogu je tak nějak v řádu očekávání, že.

Chránit menšiny – i protižidovské

Takže znovu: ještě se divíte, proč Židé z Evropy odcházejí? Loni se Francie stala největším zdrojem přistěhovalců do Izraele (7000 imigrantů a trend stoupá), čímž překonala i rizikovou Ukrajinu.

Příčina není v počtu zabitých. Čistě statisticky vzato, pravděpodobnost smrti při teroristickém útoku v Evropě se moc neliší od Izraele. Ale tam se alespoň pojmenovává hrozba (prezident Hollande po vraždách v Paříži nemluvil o islamistech, nýbrž o „teroristech a fanaticích, kteří nemají nic společného s náboženstvím islámu“). Tam alespoň není nutné skrývat židovství (před třemi lety izraelský velvyslanec v Kodani varoval židovské turisty, aby v Dánsku nenosili kipy).

Selhání evropských států jistě nespočívá v tom, že na svém území dopustily teroristický útok. Ten nelze stoprocentně vyloučit nikde. Selhání spočívá v tom, že závazek ochrany Židů (ono slavné „už nikdy více“ po Osvětimi) začal ustupovat závazku multikulturního modelu. Pro tento závazek je zásadní věcí boj s islamofobií a ochrana přistěhovalců – a to i za cenu tolerance jejich protižidovství.

Na toto selhání upozorňuje Natan Šaranski, kdysi sovětský disident a nyní šéf Židovské agentury. Podle něj se postmoderní Evropa rozhodla, že všechny kultury sdílejí tytéž hodnoty, takže po jiných nelze žádat, aby svou kulturu zradili v zájmu té západní. Jenže víra, že všechny kultury jsou si rovné, tudíž mohou muslimové i v západní Evropě lpět na svých tradicích, problém neřeší, ale naopak vytváří.

Výsledek se dostavil. V rámci multi-kulti modelu už se nemluví o muslimech v Dánsku, ale jenom o Dánech. Logicky, když mají dánské občanství. Stejně logicky se píše, že v Paříži vraždili Francouzi a v Kodani Dánové. Stejně logicky světová média varují před nárůstem dánského (francouzského, evropského) antisemitismu. A lidé se stejně logicky ptají: Toto že jsou ti Dánové, kteří v roce 1943 zachránili židovskou komunitu před transporty, když ji za noc převezli na loďkách do Švédska? (Jednu z těch loďek vystavuje jeruzalémský památník Jad vašem.) Toto že jsou ti Dánové, jejichž král si při vyhlášení protižidovských zákonů nacisty sám připjal židovskou hvězdu?

Ano, jsou, i když to tak nevypadá. Vypadá to spíše tak, že totéž Dánsko se podílí na delegitimizaci židovského státu finanční podporou protiizraelských kampaní. Že totéž Dánsko nadřazuje závazek potírání islamofobie závazku potírání antisemitismu. Dánsko je samozřejmě jen vzorkem Evropy.

Až teď přišlo rozčilení

Zpočátku šlo spíše o symboliku. Třeba když v německém Duisburgu policie přikázala sundat z bytu visící izraelskou vlajku, aby nedráždila muslimské (pardon: německé) demonstranty. Kvůli tomu se nikdo nerozčiloval. Ale pak se politici moc nerozčilovali ani v případech vražd. Třeba před devíti lety ve Francii, když muslimský gang unesl a umučil Ilana Halimiho. Nebo když v roce 2012 islamisté vraždili v židovské škole v Toulouse. Nebo když loni islamista vraždil v židovském muzeu v Bruselu.

Skutečné rozčilení přinesl až rok 2015. Ne proto, že přibýly útoky na židovské cíle v Evropě, ale především proto, že těmto vraždám daly zvláštní punc útoky na cíle „kontroverzní“, jako je časopis Charlie Hebdo či kreslíř Lars Vilks. Jenže atmosféru

obav a rizika, kterou pocítují evropští Židé, to rychle vyvolané rozčilení rozptýlit nedokáže.

Vegas trip is on the cards for one grandma

Sarah Swain, *Hornsby Advocate* 13/02/15

She only picked up cards after her son suggested it would be a good way for her husband and her to get out of the house. But now Ludmila Merenda's on her way to the bright lights of Las Vegas after winning a poker tournament. Mrs. Merenda, 66, scooped the pool at the Australian Poker League New South Wales State Championships just three years after taking up the game. The Cherrybrook grandmother of three will have the chance to win \$1 million at the World Series of Poker in Vegas.

"I never thought I had a chance," she said. "When I got to the last 40 I started to get excited ... then it was the last 20, and then it was the final table. I was the only woman and I think I was the oldest too."

Mrs. Merenda and husband Mirek, 70, came to Australia in 1982 from what is now the Czech Republic. Her winning hand was the Jack and four of hearts. She scored the win during a 12-hour tournament of almost 500 people at Mounties, Mt Pritchard.

EVROPA: Už nikdy nedopustíme...

František Matějka *Neviditelný pes* 20. 2. 15

Život v Evropě není základním lidským právem pro Afričany

Z dlouhodobého hlediska není pro lidstvo tragédií to, že lidé při útěku z Afriky umírají. Tragédií je, že kvůli současnému pojetí humanity se vytrácí skutečná solidarita. Nepovinná a od srdce. A právě to je podle mě srovnatelným zločinem proti lidskosti, jako genocida. Ono totiž v přeneseném slova smyslu o genocidu jde. Genocidu hodnot.

Nenesu vinu za to, že jsem se narodil v Evropě. Nejsem odpovědný za to, že se někdo jiný narodil v Africe. Nemohu za jeho chudobu, absenci škol, pracovních příležitostí, nedostatek pitné vody nebo za negativní vztah místních kmenů mezi sebou, jejichž příslušníci se vybíjejí navzájem. Nemohu za to, že se oddělily kontinenty a příroda a evoluce nemají pochopení pro sociální inženýrství a slzy v očích při televizních reklamách na byznys s chudobou a lidskými osudy. A protože za výše uvedené nemohu a logicky za to nenesu žádnou vinu, nejsem ani povinen se postarat o kohokoli, kdo třeba jen neměl kliku.

Vždy mě pobaví, když slyším z úst politiků slova jako „už nikdy nedopustíme...“, „něco takového už se nikdy nesmí stát...“, „nepřipustíme, aby...“ nebo třeba „výhodné pro všechny...“. Dvojnásob mě to pak pobaví při konfrontaci takových prázdných slov s prostou realitou. Z podobné kategorie jsou slova představitele Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky z roku 2006, když chválil svoji práci: „*Nacházíme trvalá řešení pro milióny uprchlíků, ať už v podobě dobrovolné repatriace, integrace v zemích prvního azylu, nebo přesídlení do třetích*

zemí.“ Pokud je tím nalezeným řešením mimo jiné vylovení uprchlíků ze Středo-
zemního moře, jejich dopravení na evropský kontinent přes Itálii nebo Španělsko
a postaráni se o ně jako o vlastní, pak měl ten komisař pravdu. Jsem si však zcela
jistý tím, že se nejedná o řešení trvalé.

Ženevské dohody o uprchlících byly postaveny na základě zkušeností ze světových
válek. Své opodstatnění v původní podobě měly ještě v období studené války, kdy
z totalitního komunistického tábora utíkali lidé po jednotlivcích – lidé, kteří nebyli
ekonomickou a sociální přítěží. Nepočítaly s uprchlictvím milionů lidí s nataženou
rukou skoro výhradně z ryze ekonomických důvodů tak, jak se to děje dnes. Jsou
překonané a je potřeba je změnit, a to nikoli ulehčením zemím na jihu Evropy podle
nějakých kvót a přerozdělováním uprchlíků do ostatních států, ale ukončením
přijímání uprchlíků nových a vrácením těch stávajících.

Není to tak dávno, kdy papež František vyslovil obavy z toho, aby se Středo-
zemní moře nestalo pohřebištem nešťastníků. Stalo se a bude hůř. A bude hůř přesně
do doby, než dáme z vojenských lodí v tomto moři najevo, že žádný další uprchlík
z Afriky do Evropy nesmí, a budeme je bez výjimek vracet na africký břeh, včetně
uplatnění násilí vůči těm, kteří se budou agresivně domáhat vstupu s falešným
pocitem, že žít v Evropě je základní lidské právo. Pak ostatní pochopí marnost svého
snažení a mrtvých ve Středo-
zemním moři ubude.

Přijde doba, kdy budou vojáci hlídat Středo-
zemní moře s cílem zamezit přílivu
uprchlíků a budou používat i zbraně na jejich odrazení. A bude i pár mrtvých –
a nejen proto, že se sami utopí. Otázkou není, zda k tomu dojde, ale kdy. Čím později
takové opatření přijde, tím více násilí a mrtvých bude nejen ve Středo-
zemním moři,
ale i v Evropě samotné.

10 citátů siouxského indiána, které vás donutí se zamyslet nad „moderní“ společností AC24.cz 20. 2. 2015

Luther Standing Bear byl náčelník kmene Oglala Lakota, ale rovněž i spisovatel, filosof, učitel a také herec známý ve 20. století.

Byl vychováván v internátní škole a uměl dobře anglicky, což mu umožnilo být jakýmsi prostředníkem mezi dvěma civilizacemi. Bojoval za práva rodilých indiánů a snažil se změnit vládní přístup vůči nim. Před svou smrtí vydal čtyři knihy, ve kterých propagoval indiánský životní styl.

Zde je 10 jeho citátů, které vás přinutí zamyslet se nad „moderní“ společností:

- 1) Vychloubání se a přehnané manýry nikdy nebyly vnímány jako slušné. Přehrávání bylo považováno za nečestné a ti, kteří neuměli mlčet, byli považováni za drzé. Konverzace nikdy nezačala ve spěchu nebo jen tak bezdůvodně.
- 2) Děti byly učeny prokazovat slušnost skrze činy a nikoli slova. Neměli dovoleno odmlouvat starším, vstupovat do řeči nebo se někomu vysmívat.
- 3) Mlčení nebylo bráno jako urážka. Naopak. Drželi jsme se pravidla, že myšlenka předchází slovo. V období smutku, smrti nebo neštěstí se ticho považovalo za vyjádření respektu.
- 4) O velkých pláních, krásných kopcích a potocích jsme nepřemýšleli jako o „divočině“, jak přírodu nazývali bílí lidé. Pro nás byla Země hojností a pože-
hnáním “Velké Záhady“.
- 5) Lidé z mého kmene žili se vším, co je obklopovalo, v lásce a míru. Zem, nebe a vodu považovali za aktivní principy, zvířata a ptactvo jim bylo přítelem a stejně tak i cizí lidé jim byli bratry.
- 6) Láska je záhadou bytí, dává nám důvod a schéma naší existence.
- 7) Pro lidskou kůži bylo dobré dotýkat se země. Staří lidé seděli vždy na zemi a chodili bosí. Spojení s půdou dovolovalo uvědomit si spojitost s ostatními.

- 8) Svět byl knihovnou a kameny, listy, tráva i zvířata byly jejími knihami. Naučili jsme se žít se zákony přírody a uctívat její krásu. Cokoli nás pokořilo, dali jsme do nápravy co nejvíce úsilí, ale nikdy jsme si nestěžovali.
- 9) Věděl jsem, že pokud se lidské srdce vzdálí přírodě, zahořkne. Pokud totiž člověk ztratí respekt pro rostoucí a žijící, brzy ztratí úctu i k samotným lidem.
- 10) Civilizace mi byla vnucena... bohužel ale bez lásky, pravdy, upřímnosti a štědrosti.

Albert Einstein: Zlo neexistuje Z Internetu

Pan profesor na univerzitě položil svým studentům otázku: „Je všechno, co existuje, stvořené Bohem?“

Jeden ze studentů nesměle odpověděl: „Ano, je to stvořené Bohem.“

„Stvořil Bůh všechno?“ ptal se dál profesor.

„Ano, pane,“ odpověděl student.

Profesor pak pokračoval: „Jestli Bůh stvořil všechno, znamená to, že Bůh stvořil i zlo, které existuje. A díky tomuto principu: naše činnost určuje nás samotných, tedy Bůh je zlo.“

Když toto student vyslechl, ztichl. Profesor byl sám se sebou spokojený.

Najednou zvedl ruku jiný student. „Pane profesore, mohu vám položit otázku?“

„Samozřejmě,“ odpověděl profesor.

Student se postavil a zeptal se: „Existuje chlad?“

„Co je to za otázku, samozřejmě že ano, tobě nikdy nebylo chladno?“

Studenti se zasmáli otázce spolužáka, ale ten pokračoval: „Ve skutečnosti, pane, chlad neexistuje, v souladu se zákony fyziky je ve skutečnosti chlad pouze nepřítomnost tepla. Člověka a předměty můžeme popsat a určit jejich energii na základě přítomnosti anebo vytvoření tepla, ale nikdy ne na základě přítomnosti či vytvoření chladu. Chlad nemá svoji jednotku, kterou ho můžeme měřit. Slovo chlad jsme si vytvořili my lidé, abychom mohli popsat to, co cítíme v nepřítomnosti tepla.“

Student pokračoval: „Pane profesore, existuje tma?“

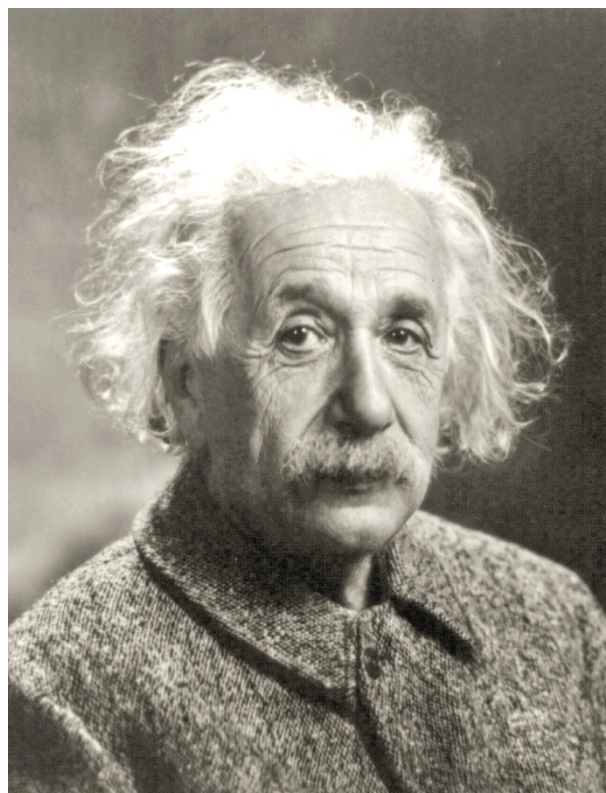
„Samozřejmě, že existuje,“ odpověděl profesor.

„Znovu nemáte pravdu, tma stejně tak neexistuje. Ve skutečnosti je tma díky tomu, že není přítomno světlo. Můžeme zkoumat světlo, ale ne tmu. Světlo se dá rozložit. Můžeme zkoumat paprsek za paprskem, ale tma se změřit nedá. Tma nemá svoji jednotku, ve které bychom ji mohli měřit. Tma je jen pojem, který si vytvořili lidé, aby pojmenovali nepřítomnost světla.“

Následně se mladík zeptal: „Pane, existuje zlo? Tentokrát profesor nejistě odpověděl: „Samozřejmě, vidíme to každý den, brutalita ve vztazích mezi lidmi, trestné činy, násilí, všechno toto není nic jiného, než projev zla.“ Na to student odpověděl: „Zlo neexistuje, pane. Zlo je jen nepřítomnost dobra, tedy Boha. Zlo je výsledek nepřítomnosti lásky v srdci člověka. Zlo přichází tak, jako když přichází tma, nebo chlad – tedy v nepřítomnosti světla, tepla a lásky.“

Profesor si sedl.

Ten student byl mladý Albert Einstein.

„Pane Horáku, neměl byste tolik kouřit,“ povídá lékař pacientovi. „Kouření vám škodí na zdraví a zkracuje vám život. Kolik je vám let?“ „Sedmdesát.“ „Tak vidíte. Kdybyste nekouřil, nebylo by vám možná ještě ani pětasedesát.“

Pán se probudí po operaci a vidí doktora stojícího u jeho lůžka. „Mám pro vás dvě zprávy, jednu dobrou druhou špatnou, kterou chcete slyšet jako první?“ ptá se doktor. „Třeba tu špatnou,“ odpoví pacient. „Museli jsme vám amputovat obě nohy,“ říká doktor. „To je hrozné! A co je ta dobrá zpráva?“ „Ten pán na vedlejší posteli má zájem koupit vaše pantofle.“

Pacient: „Nemohu se rozhodnout mezi operací a smrtí.“ Doktor: „S trochou štěstí můžete mít oboje.“

„Ahoj, bacile, jak se máš?“ „Ale necítím se moc dobře, asi jsem chytil aspirin.“

„Pane doktore, s tím teploměrem mi ten recept asi nenapíšete.“ „Proboha, v kterém zadku jsem si zapomněl pero?“

To takhle přijde černochoch k doktorovi a povídá: „Pane doktore, bolí mě v krku.“ Doktor přemýšlí, a pak řekne: „Svlékněte se do půl těla a klekněte si do levého rohu.“ Chvilí kouká a pak povídá: „To není ono, klekněte si do pravého rohu.“ Černochochovi se to zdá divné, ale klekne si a čeká. Doktor chvilí čučí, a pak zase řekne: „Klekněte si ještě tady ... uprostřed.“ Černochoch už to nevydrží a povídá: „Pane doktore, řekněte mně, co mám za nemoc?“ A lékař odpoví: „Chřipku, to už vím dávno, ale chci si koupit ebenový stolek a nevím, kam ho dát.“

„Pane doktore, co mám dělat, když můj manžel mluví každou noc ze spaní?“ „Dejte mu příležitost, milá paní, aby občas mohl promluvit i ve dne.“

Sestřička veze dědu do nemocničního pokoje, když si děda všimne čísla pokoje: „Ježíšmarjá, čtrnáctka, to je ten pokoj, kam dáváte nevléčitelné případy, ježíšmarjá...“ Sestřička dědu chlácholí: „Ale dědo, co to povídáte, tady jsou samé lehké případy, podívejte, támhleto je slepák, ten jde zítra domů, tohleto jsou žlučové kameny – víte, dědo, já bych vám to neměla prozrazovat, ale ty nevléčitelné případy se dávají na šestnáctku, ne na čtrnáctku.“ Vtom přijde vrchní sestra a povídá: „Dědku, kam vás to šoupli?!? Vy patříte na šestnáctku!“

Do ordinace se vřítí rozzuřená žena posetá modřinami a křičí: „Kde je ten psychiatr, který vyléčil mého manžela ze zbabělosti!“

Studentka medicíny předvádí na maketě porod kleštěmi. Profesor ji pozoruje a pak řekne: „Výborně! Teď ještě třískněte kladivem otce po hlavě a vyvraždila jste komplet celou rodinu!“

„Slyšel jsi o tom australském domorodci, co ho před chvílí přivezli?“ ptá se primář kolegy v nemocnici. „Cože?“ ptá se doktor. „No má těžkej otřes mozku a asi to nepřežije.“ „A co dělal?“ „Koupil si novej bumerang a ten starej zahodil...“

Pacient: „Pane doktore, nevím, co mě tak sebralo, ale nějak mi není dobře. Nevím, co mi chybí, ale něco mi bude!“ Lékař: „Výborně! Tak jděte do lékárny, kupte si něco, já nevím co, užívejte to, já nevím kolikrát, a uzdravíte se, já nevím kdy.“

Baví se dvě přítelkyně: „Ty ses rozešla s tím lékařem?“ „Ano, a teď mi poslal účet za dvacet sedm prohlídek!“

Hádankový koutek

Pan **Richard Toman** i pan **Oliver Fiala** vyřešili první a třetí hádanku správně, ale byla to jejich identická odpověď na druhou hádanku, jež mě překvapila! Raději než se pokoušet to vysvětlovat, příkládám zde Richardův obrázek. Nechápu, proč oba zcela vyloučili možnost dát minci na jinou minci... Nebo že by si tu možnost prostě neuvědomili?

1. A 'word association' game

You are given these three pairs: "safe" ? "wife", "about" ? "cream", "sharp" ? "games". Find one word which goes with both of the given words for each given pair.

Solution: The possible answers are: "**house**", "**face**" and "**mind**" or "**word**" respectively. Note that there may be other answers; the ones offered are not the only ones!

2. Placing Twelve Coins

Find a way of placing 12 coins in a symmetrical square pattern, so that there are exactly 5 coins along each side of the square.

Solution: Put two coins in each corner and one coin along each side.

Note that the coins in the corners are counted twice, as the corners are in fact the intersections of two sides, whereas the coins positioned in the middle of each side are counted once only!

3. Find the Product of the Ages of David & his Children

Andrew has two children, Dave and Helen. The sum of their three ages is 49. Dave's age is three times that of Helen. In 5 years' time, Andrew's age will be three times Dave's age. What is the product of their ages now?

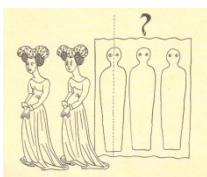
Solution: The product of their ages now is 999.

It is faster to solve this problem with trial and error, but I guess, I better provide a rigorous answer. We can get three equations: $a + d + h = 49$; $d = 3h$ & $a + 5 = 3(d + 5)$. From the second one we get: $h = d/3$; from the last one we get: $a = 3d + 10$. We substitute into the first equation and get: $3d + 10 + d + d/3 = 49 \Rightarrow 4d + d/3 = 39 \Rightarrow 12d + d = 39 \times 3$ and finally: $13d = 117$. Thus $d = 9$, $h = 3$ and $a = 37$ and $a \times d \times h = 37 \times 9 \times 3 = 999$.

Dnešní hádanky:

Dnes se opět vracím pro první dvě hádanky ke knize **Fabrice Mazza "Enigma"**, kterou mi kdysi daroval pan **Richard Toman**. Ta třetí hádanka je variací hádanky z minulého týdne, aby všichni řešitelé měli ještě jednu možnost tenhle typ hádanky vyřešit...

1. Children

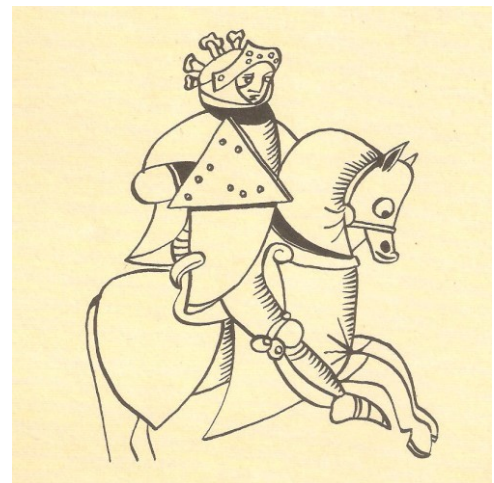

Godfrey of Bouillon has five children. Half are daughters. How can this be explained?

Note: You may not like this trick; but the solution does definitely not require any cutting of children...

2. Studded Shield

How can the shield in this picture be divided into four strictly equal zones, each containing the same number of studs?

3. Placing Ten Coins

Find a way of placing 10 coins in a semi-symmetrical square pattern, so that there are exactly 4 coins along each side of the square.

Again: you can place the coins in the corners of the square or along the sides.

Note: This is just a variation of the problem from the previous Věstník.

Maria Daňková
MariaDankova@gmail.com
Tel: (02) 9939 1031
Mob: 0448 893 788

*Viktor Ponrepo, vlastním jménem Dismas Šlambor (6. 6. 1858 – 4. 12. 1926)
byl český průkopník kinematografie, majitel prvního stálého
kina v Praze v domě U modré štiky v Karlově ulici.*

KINO PONREPO – SOKOLSKÝ NÁRODNÍ DŮM SYDNEY

Představení se obvykle konají každou třetí neděli v měsíci v sokolském Národním domě v prvním patře 16 Grattan Crescent, Frenchs Forest v 14.00 hodin.

Neděle 19/4/2015 v 14.00 hodin:

NĚŽNÉ VLNY

Sympatický Vojta je nesmělý a jeho rodina praštěná. Cholerický tatínek, který kdysi nepřepřelav kanál La Manche, z něj chce mít závodního plavce a milující maminka, bývalá hvězda dětské lední revue, vidí v synovi talentovaného pianistu. Jenže Vojta má docela jiné priority – především rusovlasou spolužačku Elu, okouzlující akvabelu, která už v listopadu odjede do vysněné Paříže. Jestli Vojta rychle nepodnikne něco opravdu zásadního, zmizí mu Ela navždy za železnou oponou. Píše se totiž rok 1989. **Režie:** Jiří Vejdělek. **Hrají:** Táňa Pauhofová, Hynek Čermák, Robert Čejnar, Lucie Šteflová, Jan Maršál, Natálie Halouzková, Gabriel Barreto de Carvalho, Jan Hartl, Vojtěch Dyk, Jan Budař, Václav Kopta, Taťjana Medvecká, Martin Sitta, Martin Pechlát, Stanislav Zindulka, Petra Lustigová, Michal Novotný, Lucie Černá, Daniel Novák, Barbora Černá, Václav Matějovský a jiní.

Neděle 17/5/2015 v 14.00 hodin:

HŘBITOV PRO CIZINCE

Tragikomický příběh z tragikomické doby – tak by se dala charakterizovat hra Jiřího Hubače, která měla premiéru v květnu 1991. Drama dvou kamarádů, kteří za války jako čeští letci bojovali v Anglii a po návratu domů museli prožít tak dobře známé martyrium, je příběhem o síle přátelství, odvaze překročit sám sebe v utkání s násilím i o právu na zachování lidské paměti. Televizní film režiséra Jaroslava Dudka, který do hlavních rolí obsadil Jiřího Bartošku a Josefa Dvořáka, byl poctěn prestižní mezinárodní cenou Prix Europe v Reykjavíku. **Režie:** Jaroslav Dudek. **Hrají:** Jiří Bartoška, Josef Dvořák, Libuše Šafránková, Valérie Zawadská, Dagmar Veškrnová-Havlová, Jiří Plachý ml., Rudolf Hrušínský ml., Josef Somr, Oldřich Vlach, Jiří Knot, Eva Čížková, Lída Vostrčilová, Alena Kreuzmannová, Pavel Pípal, Pavel Nový, Jan Teplý st., Miloslav Štibich, Václav Vydra nejml., Josef Nedorost, Miroslav Šnajdr

LETEM SVĚTEM

NOVY POLYGON – nP – z prosince minulého roku samozřejmě opět přináší obvyklý seznam událostí významných pro Českou republiku z pečlivého pera Dany Kratochvílové. Rád bych vyzvedl především její poukaz na to, že jedenáctého října minulého roku Československá obec legionářská představila veřejnosti repliku vlaku, s nímž českoslovenští legionáři za první světové války ovládali Transsibiřskou magistrálu. Zmiňuje se i o pětadvacátém výročí svatořečení české princezny svaté Anežky dvanáctého listopadu 1989 papežem Janem Pavlem II. Kratochvílová zaznamenala i tu pozoruhodnost, že nejvyšší soud v listopadu zamítl dovolání Zdeny Mašinové, sestry bratří Mašinů, a nevydal ji rodinný statek v Lošanech u Kolína. Jak se zdá, je to další kapitola v ostudném jednání našich sameťáků s rodinou opravdových hrdinů. – Nechybí samozřejmě ani další Příběh české justice Milana Hulíka, v pořadí již sedmdesátý čtvrtý, a přečtete si i jeho pojednání o jedné někdejší německé obci na Šumavě – česky Vítkův Hrádek, německy dříve Deutsch Reichenau. Právětak samozřejmě nechybí i několik poutavých statí Luďka Frýborta – dnes si už nelze vůbec představit čtení v Polygonu bez těchto dvou evergreenů. Bez Hulíka a Frýborta by nebyl vůbec Polygon Polygonem. Totéž platí i o příspěvcích Oty Ulče. – Pavel Franc se rozepisuje o tom, jak mocně na něho zapůsobila dnešní Albánie pod hlavičkou „Albánie mi vyrazila dech“. Srovnává také současné poměry v této zemi s dobou, kdy rádio Tirana vysílalo do evropského světa mizernou češtinou bezmezná spílání Jugoslávii, Rusku, Americe – prostě všemu nealbánskému světu. – Lze se též začíst do „vějíře dopisů, balonků emailů“ v úvaze Michaely Swinkels-Novákové nazvané „Vzpomínky na Josefa Škvoreckého“ – a pokochat se pohledem na fotografii oné tehdy mladičké autorky s mladičkým Škvoreckým z doby zajisté předvcerejší. – Muzikolog Jaroslav Kovaříček se ze svého přímořského sídla odpočinku v severním Novém Jižním Walesu rozepsal již o tom, o onom i o jiném, a tentokrát se rozepisuje o Poezii. „Záhadou zůstává i otázka po smyslu poezie pro praktický život“ uvažuje, a končí básnickou otázkou: „Proč je nám zapotřebí poezie?“ Je v ní obsažen předpoklad, že poezie nám zapotřebí je. Kéž by! To bych dodal já. – Nechybějí ani úvahy dalších „Australanů“ Stanislava Moce a Miloše Ondráška. A Marcela Čechová nám všem, na ukončení své moudré úvahy o poměru rodičů k dětem včera a dnes přeje, po ocitování veršů svého přítele Jana Schneidera, krásné vánoce.

Západoaustralský lednový **Klokán** čtenáře hned na titulní stránce udiví zobrazením tradiční nebeské trojice, již samozřejmě dominuje svatý Mikuláš s důstojnou berlou a neméně důstojným vousiskem, ve společnosti anděla v ženské kráse a potouchle zirájícího čerta s řetězem. O dalších počinech Mikulášových se pak dočítáme uvnitř listu. Ani tentokrát nechybí dětská příloha Klokánek. Dvě plné stránky jsou věnovány návštěvě „Frenštátské cimbálůvky“ v Perthu. – V únorovém čísle referuje „Jitka“ o průběhu tenisového utkání Hopmam Cupu v Perthu a seznamuje nás s podporou prokazovanou tam českými diváky hráče Lucii Šafářové. Že ani tentokrát nechybí dětský Klokánek, nemusím jistě ani připomínat.

Lednová canberská **Beseda** si samozřejmě uchovává svůj nový ráz a hrdě čtenářům oznamuje: „The publication of this journal is sponsored by Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic“. To, uznejte, je skutečným vyznamenáním, a je to i důkazem vážnosti, které se Beseda v Černínském paláci v Praze dnes zřejmě těší. Časopis je i nadále veden česko/slovensky, což je zajisté vítaným přínosem k naší utužované vzájemnosti. V tomto lednovém čísle objevíte s příjemným překvapením nejen jednu, leč dvě „klasické křížovky“, výběr z českého i slovenského tisku, snímky z mikulášské nadílky, a rovněž Besedu pro mladé čtenáře.

Čtenáři prosincového čísla **zVěstníku** Sokola München se brzy propracují jeho osmi stránkami, ale v úvodníku z pera Karla Pokorného se dovědí o leccčems, co jinak v německých novinách nevyčtou. I na ostatních stránkách se dočtou to i ono o sokolstvu v Bavořích, a na poslední stránce je otištěn program na leden až červenec tohoto roku, s dodatkem, že každá první středa je vyhrazena pravidelnému koulení. A to v ASZ Altstadt, Sebastianplatz 12. I když nepatří kuželky k mým koníčkům, docela rád bych se tam k tomu koulení dostavil, je to tam ze Sydney však poněkud z ruky.

V lednovém vydání časopisu **American Sokol** se dočítáme, že sokolská jednota v San Francisku oslavila sto deset let svého trvání. Při té příležitosti byla uspořádána oslavná vzpomínka, během níž vyrukovala na světlo boží i stará sokolská „memorabi-

lia“, a oslava je doložena i několika současnými fotografiemi. Jako vždy, i tentokrát se na dolním okraji každé stránky dočtete těchto slov: “The American Sokol provides fitness and community for individuals and families through physical, educational, cultural and social programs...” Prostě program amerického Sokola v kostce! – Únorové vydání obsahuje velkou řadu fotografií žactva Amerického Sokola. Kromě toho i řadu březnových a dubnových dat na setkání v různých částech USA – jen mít na to všechno čas!

Je tu přede mnou i lednový melbournský **Kvart**. Dalo by se z něho vybrat několik zajímavostí, ale do oka mi na poslední stránce padlo oznámení o konání Švestkové neděle – Plum Sunday – proponované na dvaadvacátého února, kdy bude zřejmě zlatým hřebem programu požívání švestkových knedlíků. A to za pouhých \$25 včetně polévky, zmrzliny a porce sýra...

Lednové číslo **Videňských Svobodných Listů** obsahuje snad vše, co jen čtenářské hrdlo ráčí. Hned na titulní stránce vyjímám z projevu předsedy Menšinové rady Pavla Rodta těchto několik slov: „... Smíme doufat, že láska je tou jedinou a kvalitativní podstatou, která je schopna změnit naše srdce, myšlení, postoj k životu?...“. Dalších pět stránek je vyplněno desítkami snímků z těch nejrůznějších událostí v české a slovenské Vídni, jako třeba z mikulášské nadílky, z vánočních pořadů několika sokolských jednot, ze zpěvu koled v českém kostele během bohoslužby i ze silvestrovské taneční zábavy. Čteme i vzpomínku na výročí narozenin studenta medicíny Jana Opletala v roce 1915 ve Lhotě nad Moravou zastřeleného Němci při demonstraci studentů během okupace, kdy pak přes 1200 studentů bylo posláno do koncentračního tábora v Sachsenhausenu s mnoha vysokoškolskými profesory, a české vysoké školy byly Němci uzavřeny. V Kalendáriu 2015 se dočítáme o mnoha českých prominentech narozených v lednu a v únoru – tak třeba jako malíř Joža Úprka, Vojta Náprstek, Adina Mandlová, Ema Destinová a – last but not least – Magdalena Dobromila Rettigová, autorka české Domácí kuchařky! Neméně zajímavá je i zpráva o tom, že „český televizní fenomén“ Večerníček slaví letos svých padesát let. Tak jako Krtek, je český Večerníček české unikum... Jen mimochodem – ani letos nebude snadné nám v Sydney zúčastnit se ve Vídni sedmého března českého a slovenského maturitního plesu. – Únorové vydání těchto novin neobsahuje tak štědrou snůšku fotografií, najdeme tam ale mnoho jiných pozoruhodností. Hned na titulní stránce se objevuje zpráva, že UNESCO udělilo Praze titul kreativní město literatury. Nu, povězte, není to zasloužená pocta našemu hlavnímu městu? Na páté stránce se zabývá Dagmar Vaněčková osudy lékaře Dr. Františka Kriegela – jediného statečného člena československé delegace v Moskvě po sovětské invasi v srpnu 1968, jenž odmítl podepsat akt souhlasu zbaběle podepsaný všemi ostatními, včetně Dubčeka. Česká média se dnes podobnými úvahami nijak nezátěžují. – Lze pročit i několik jímavých dat v nově zavedeném Kalendáriu 2015, třeba připomínku, že 4. února 1820 se ve Vídni narodila Božena Němcová, rozená jako Barbora Panklová, nebo poukaz na datum narození jednoho z nejznámějších českých žurnalistů Ferdinanda Peroutky 6. února 1895... Na sedmé stránce objevíme dvě staré fotografie sochy maršála Josefa Václava Radeckého z Radče odstraněné z Malostranského náměstí v Praze po první světové válce. Je ovšem pravda, že maršál Radecký byl jedním z neúspěšnějších vojevůdců rakouské armády, je ovšem rovněž pravda, že to byl původem Čech. Dosud se stále ještě jedná o to, zdali bude ona památná socha znovu na původním místě instalována. Pokud by se konalo hlasování o tom, můj hlas by byl rozhodně pro instalaci. – V druhém únorovém vydání nalézáme na titulní stránce fotografii ze společné návštěvy českého a slovenského prezidenta v Terezíně, a zprávu o tom, jak tito dva prezidenté společně položili věnce na Národním hřbitově v Terezíně, a uctili tak památku obětí holocaustu. Na první stránce je také zpráva o návštěvě bývalého prezidenta Václava Klause ve Vídni, kde byl přijat rakouským prezidentem Fischerem, a dočteme se tam i o úspěchu českého bašbarytonisty Adama Plachetky na jevišti newyorské Metropolitní opery. V Kalendáriu se dočítáme, že 25. února roku 1925 zemřel český spisovatel Alois Mrštík... Na šesté stránce je vzpomenu dvacátého pátého výročí „narozenin“ Českého dialogu redaktorky Evy Strážovské.

Leží tu přede mnou **Krajanský List** v únorovém hávu. Kdybych nebyl australským čtenářem, nebylo by mi možno vůbec postřehnout a zjistit, že ten časopis pochází z města Brisbane. I já jen předpokládám, že jde o časopis brisbanský. Jednou z předností tohoto čísla je oznámení jídelníčku na únor a březen, a je to jídelníček

velice lákavý. Leč pozor, vážený čtenáři, pozor na to. Nedovídáme se, kde ty dobroty bude možno ochutnat. Protože jsem se o tomto nedostatku Krajanského listu zmínil již dříve, nemohu než předpokládat, že náš Věstník není mezi queenslandskými krajany nijak dobře znám, a že tudíž i tato moje ponuka zůstane bez reakce. Škoda. Nicméně nelze přehlédnout, že na titulní stránce je uvedena – s fotografií – vzpomínka na spisovatele Svatopluka Čecha. Padlo mi to do oka, protože jsem několik let trávil v exilu v Curychu, kde jeden z tamějších krajanských spolků nesl jméno Svatopluk Čech, jako konkurent druhého curyšského spolku té doby jménem Tábor.

Českými zahraničními časopisy se zájmem listoval *Bořek Šindler*

LIDSKÉ OSUDY (6)

Miroslav Badin

Čas mi zde utíkal pěkně a rychle. Líbilo se mi zde, až na ty myši. Vyměnili jsme si několik dopisů s Pepíkem a domluvili se, že si na vánoce vezmeme čtrnáctidenní dovolenou a prohlédneme si Paříž i okolí s jeho historickými památkami a stavbami. Vánoce už byly za dveřmi. Koupil jsem si brožury a průvodce Paříží pro turisty, abych byl připraven i s naznačeným programem, abychom z dovolené měli co největší zážitek a na nic důležitého nezapomněli. Pepík, protože v Metz skoro všichni mluvili německy, se francouzsky vůbec nenaučil. Byl odkázán na mne. Ani jednou se nezmínil, že by chtěl tancovat. Od rána do večera jsme si prohlíželi pařížské zajímavosti. Prohlédli jsme všechna muzea, akvárium, zoologickou zahradu, všechny význačné stavby v Paříži i okolí, dokonce se mnou šel i do mnoha kostelů. V Paříži jsem byl jeho průvodcem. Oběma se nám moc líbilo metro. Jak moudře bylo řešeno a jak rychle a lacino se mohl člověk dostat do každého kouta města. Už tenkrát bylo napříč městem proloženo čtrnáct tratí. V některých místech ve středu města se křížovaly tři i čtyři linky. Aby nedošlo ke srážce, aby se nemusel rychle jedoucí vlak vyhýbat druhému, byly tratě na křižovatkách uloženy v několika poschodích – jedna nad druhou. Pro pohodlí cestujících byly v hlubokých stanicích zřízeny mechanické pohyblivé schody, které jezdily nahoru i dolů. Z podzemního hvězdicového nádraží se mohlo jet na osm stran. Všude byly vyvěšeny plány města a podzemní dráhy, označené směry a čísla tratí. Nikde nebyli průvodčí. Při prvním vstupu do metra kontrolor proštípl lístek, nyní nejsou ani kontroloři. Všude jsou vrátka s počítařovým aparátem. U vchodu vstřícháš do speciálního otvoru lístek, vrátka se ti otevřou, z druhé strany si vyzvedneš lístek. Můžeš ho použít jednou. Jestli ho vhodíš do počítaře podruhé, vrátka se ti neotevřou a počítač spustí zvonění a houkání, že nevíš, odkud se zjeví kontrolor, policajt. Odvedou tě na strážnici. Předtím nebyl na doptání žádný policajt k nalezení. Francouz se nikdy neodvážil vhodit falešný lístek. Dělalí to většinou cizinci, mládež, kteří neznají následky. V tunelu jsi jako v Jiříkově vidění, jako v mraveništi. Všemi směry spěchají lidé. Nejhorší je to mezi sedmou a osmou hodinou ranní. V několika místech byla dráha tunelu položena pod řekou Seinou. Brzy jsem se vyznal ve spleť síti metra. Spěchajících lidí ses nemohl zeptat, nikdo neměl čas, v tunelových chodbách není ani místo na zastavení a vysvětlení.

Samo město se nevyznačovalo takovou čistotou jako města německá. Francouzi nejsou příliš pořádní, odhazují papíry a zbytky cigaret. Nejhuře na nás zapůsobili psi, bylo jich moc a nepříjemně znečišťovali chodníky. Budovy byly staré pět set let i více a za tu dlouhou dobu zčernaly. V poslední době je nařízeno udržovat Paříž pěknou, čistou. Vyšlo nařízení, že se budovy musí umýt a skutečně, po opravách je vzhled staveb veselejší. Při pohledu na staré stavby jsou cítit dějiny.

Dovolená rychle uběhla, museli jsme se vrátit na svá místa do práce, ale vzpomínky i fotky připomínající pobyt v Paříži nám zůstaly navždy.

Po návratu do pivovaru jsem našel dopis od maminky. Sdělovala, že úřady daly tatínkovi ultimatum, aby buď přijal ruskou příslušnost, nebo se vystěhoval. Samozřejmě, s jeho povahou a názory, otec odmítl ruskou příslušnost, a tak se chystají na repatriaci. V prvních dnech ledna 1929 po dvaceti šesti letech pobytu v Rusku otce repatriovali. Nedovolili jim vzít si s sebou všechny věci. Měli jsme velkou knihovnu a geologickou sbírku devadesáti minerálů. Tyto dvě věci jsem velmi postrádal. Byly zadrženy ruskými celníky. K tomu, po všem prožitém, otec začal pociťovat potíže se srdcem. Před odjezdem měl dobrý nápad. Všechny peníze a zlato odvezl na

Československé velvyslanectví a ti to přepravili diplomatickou zásilkou do ČSR. Doma už nešel do práce, koupil velkou hospodu ve svém kraji (Němčice u Ivančic) a tam se usadil.

Při mém dřívějším způsobu života mi čas rychle utíkal. Na jaře 1929 jsem obdržel povolávací lístek, abych se dostavil na konzulát ve Štrasburku k odvodní komisi. Pepík tam byl též. Mne odvedli, ale Pepíka ne. Že jsem byl odveden, měl jsem radost, ne proto, že jsem vojákem, ale protože se po pěti letech shledám s rodiči. Militarismus a válka mně byly odporné. Vždy jsem si vzpomněl na revoluci a poslední třídní bitvu. Viděl jsem raněné a spousty mrtvých. Ale že jdu zase k rodičům, zalila mě hřejivá vzpomínka. Někdy jsem se zlobil sám na sebe pro svoji nespokojenou povahu. Tolik jsem toužil po Francii a teď se nemohu dočkat, kdy z ní odjedu. Představy o ní byly hezčí než skutečnost. Ve Štrasburku jsme zůstali s Pepíkem tři dny. Bylo to moc pěkné město na břehu mohutného toku řeky Rýna. Všude byla znát německá přesnost, čistota, pořádek. Zde se mluvilo více německy než francouzsky a Pepík triumfoval, že může být zase on mým průvodcem. Měl z toho velkou radost. Prožili jsme tu pěkné tři dny. Řekl jsem Pepíkovi, že se rodiče vrátili z Ruska, a že se chci aspoň měsíc před narukováním vrátit domů. Pepík se mnou souhlasil: otec pronajal pivovar v Praze u sv. Tomáše, Francie už má dost a tedy se také vrátí domů.

Po návratu do pivovaru jsem hned oznámil ředitelovi, že jsem odveden, ale musel jsem slíbit, že přes horké léto zůstanu na místě. Tak se stalo. V srpnu přišel můj nástupce, čtrnáct dní jsem mu předával práci a ještě koncem srpna jsem byl u rodičů. Sešli jsme se po pětileté rozluce. Bratr studoval v Brně na průmyslovce a dojížděl domů. Naše rodina byla zase pohromadě. Každý vyprávěl o svém životě a o svých názorech. Vždyť se mnoho změnilo. Odešli jsme jako děti a teď jsou z nás mladí dospívající muži. Největší radost měla maminka z toho, že vidí své syny zdravé, s nepokřiveným charakterem, odhodlané do dalšího čestného života. Aníž jsme se nadali, prošel měsíc a nadešel čas narukovat. Byl jsem povolán k 106 dělostřeleckému pluku ve Znojmě. Byl jsem rád, že jsem tak blízko domova a mohu častěji přijet domů na propustku.

Na vojně jsem musel od svého duchovního samo vzdělání ustoupit. Na světnici nás bylo 36 vojáků, nebylo možné se soustředit nad vážnými myšlenkami. Ač jsem vojenštinu přímo nenáviděl, byl jsem vzorným vojákem. Byl to důsledek mé důsledné povahy, že každou práci a povinnost jsem vykonával co nejlépe. Byl jsem velitelem světnice, byl jsem dělovodem. Měl jsem medaile za střelbu z pušky a pistole. Byl jsem vyznamenán při manévrech pluku jako dělovod. Jako desátník jsem byl na deset dní zavřen po službě. Tenkrát jsem se energicky zastal svého vojína, který byl nespravedlivě potrestán, což bylo proti vojenské kázní. Vojín byl mým podřízeným a já jsem měl za povinnost se ho zastat a pomoci mu. Náš ročník měl štěstí. Měli jsme jen patnácti měsíční vojenskou povinnost, když ročníky před námi i po nás sloužily osmnáct měsíců. Po skončení vojenské služby jsem jel k rodičům, ale ne na dlouho. Doma jsem se připravoval na universitu, ve Francii v Nancy, na vyšší pivovarnickou školu. V září jsem jel do Francie. Na universitě jsem musel skládat zkoušku, poněvadž jsem neměl maturitní vysvědčení a vysvědčení z Ruska nebylo shledáno za dostačující. Zkoušku jsem udělal. Přesto si mě pan ředitel pivovarského oddělení pozval k rozhovoru a radil mi, abych upustil od úmyslu jít na vyšší pivovarské učení. Je na něm moc těžký program, a že ho sotva zvládnou. K praktické práci pro život mi prý stačí nižší vzdělání. Ukázal mi seznam přihlášených posluchačů. Byli to samí inženýři chemie, biochemie a strojnictví. Z osmnácti přihlášených jsme byli jen dva s maturitou a já ještě bez dokladů. Nedal jsem se přemluvit a byl jsem zapsán do kursu vyššího pivovarského učení. Popravdě řečeno, bylo mi moc těžko soutěžit se svými spolužáky. Při studiu jsem neznal odpočinku. Neznal jsem dne, ani noci. Chtěl jsem dokázat, co jsem si předsevzal. Ke konci prvního roku jsem byl volán k řediteli. Byl jsem zvědav, co ode mě chce. Vždyť ve třídě jsem nebyl daleko poslední. První otázka byla, jestli rodiče mluví francouzsky. Řekl jsem: „Ne.“ Ředitel pokračoval: „Jsem také otec, na své posluchače se dívám jako na své děti. Tázali jsme se u vaší domácí, zdali máte kamarády a jak se chováte. Od ní máme uspokojivé správy. Chci vám říci, abyste se tolik neučil, musíte též odpočívat a myslet na své zdraví. Jinak si uženete souchotiny. Ve třídě jste se ukázal jako velmi schopný, až na nedostačující franštinu, ale z té pivo vařit nebudete. Nejste dítě, mějte rozum. Můžete odejít.“

Měl jsem ve světnici zrcadlo, ale nikdy jsem se do něho nedíval, až dnes jsem se

prohlédl. Skutečně jsem vypadal jako nemocný. Přiznal jsem, že musím víc odpočívat, abych doopravdy neonemocněl.

První učební rok končil. Zkoušky dopadly dobře. Domů jsem však nejel. V tomto stavu jsem se doma nemohl ukázat. Přes prázdniny jsem šel do pivovaru jako volontér a za tři měsíce práce jsem si pěkně odpočinul.

Druhý rok v pivovarské škole jsem už neměl potíže. Měli jsme většinou praktické práce a laboratoře a to už jsem byl ve svém živlu. Posluchači se rozdělili na skupiny po třech. Každá skupina dostala 100 kg ječmene a chmel. Museli napsat projekt, jaký druh piva chtějí uvařit. Museli nejdříve udělat chemický rozbor ječmene a chmele, udělat slad a zase laboratorní rozbor. Prokvasit, a za 4 týdny, sepsat laboratorní a biochemický raport, kritiku a resultát, a vysvětlit proč pivo neodpovídá teoretickým požadavkům jejich projektu. Všechny práce byly kontrolovány profesory a rozborů universitními laboranty a také sledované navzájem spolužáky. Nakonec se chodilo ochutnávat pivo i ve svátek a neděli. Stávalo se, že se pivo někomu nepodařilo, bylo nechutné a nikdo ho podruhé ochutnávat nechtěl. Muselo se vylít. Svůj úkol jsem splnil výborně a hodně jsem pomáhal spolužákům při plnění jejich programů. Obzvláště sladování měli všichni slabé. Dohlížející profesori o tom nevěděli. Tento rok mi příjemně a rychle uběhl. Dobře jsem zdolal všechny zkoušky a jediný jsem z osmnácti žáků dostal diplom Mistr Pivovarnictví. Dva inženýři chemie a jeden biologie obdrželi diplom Inženýr pivovarnictví. Dvanáct ukončilo kurz vysokého učení pivovarského a poslední dva nemohli zdolat zkoušky.

Tentokrát jsem neměl zvláštní štěstí. Psal se rok 1933. V celém světě byla krize, jakou svět do té doby neviděl. Ve Francii vyšel zákon, že se cizinci nesmějí přijímat do práce. Spousty fabrik a závodů se zavíralo nebo omezovalo počet zaměstnanců a dělníků. Cizinci, kteří pozbyli zaměstnání, museli do týdne opustit Francii. Nezbyvalo mi nic jiného, než se vrátit domů. Doma jsem též nemohl nic najít, všude se propouštělo, nepřijímalo se. Když jsem hezkou chvíli bezvýsledně hledal a nic nemohl najít, napsal jsem Pepíkovi do Prahy dopis, kde jsem vyličil svou situaci. Zanedlouho jsem obdržel odpověď. Psal mi, že přes všechnu snahu najít pro mne místo nic nevyšlo, že dokonce pražská pivovarská škola pro nezpůsobnost umístit své posluchače, je už druhým rokem zavřená, ale kdybych souhlasil pracovat jako sladovnický, mohu nastoupit u nich, než se někde vyskytne přední místo. Otec je s tím srozuměn a říká, že mi musí pomoci. Ovšem, že s takovou nabídkou jsem souhlasil. Po vynaložení takového úsilí a prožív tak těžké chvíle v učení v pivovarství, naučil jsem se mít svůj obor rád. Ze všeho nejvíce mě poutala biochemie. Jak neviditelné organismy přeměňují jednu látku v druhou, jak člověk, který zná její zrození, podmínky výkonu změn, může z ničeho tvořit žádoucí přeměny. Biochemii jsem ovládal dokonale. Byl jsem hotov pracovat zadarmo, jen abych v praxi uplatnil tuto zajímavou vědu.

Po obdržení dopisu jsem hned odpověděl, že jejich nabídku s díky přijímám, a že do týdne se u nich přihlásím. Po krátkém odpočinku u maminky jsem se připravoval na cestu. S sebou jsem si vzal jen šaty, prádlo a vlastnoručně psané přednášky z university.

V pivovaře mě pěkně uvítali. Přidělili mi malý kumbálek, kde byla jen postel, stůl, skříň a jedna židle, ale více jsem nepotřeboval. Celý den jsem byl v pivovaře s výjimkou dvou večerů, které jsem trávil v sokolovně. V pivovaře pod dohledem a se souhlasem svého bývalého mistra, pana starého, jsem spojil naučenou teorii a praxi. Měl jsem velikou radost z výsledků a pan starý, při spolupráci se mnou, přímo omládl.

Pivovárek u sv. Tomáše na Malé Straně byl malý a velmi starý. Byl majetkem kláštera Svatého Tomáše a byl založen mnichy už ve středověku. Co se v něm uvařilo, to se v něm i vyčepovalo. Ve velkém se prodávat nesmělo. Poslední čas byl silně ztrátový a pomalu už ztrácel svoji bývalou slávu. Pan starý byl velmi rád, že se tak upřímně snažím zlepšit kvalitu piva. Byl tam sice starý podstarší, ale ten měl nařídáno dělat vše tak, jak jsem shlédal za lepší. Pivo se viditelně zlepšovalo, já jsem z toho měl velkou radost. V Praze jsem prožil skoro dvě léta. Měl jsem také čas na hloubání o svých nevyřešených otázkách. Věda měnila můj charakter. Od stálého přemýšlení a uvažování se ze mne stával morous. Nemohl jsem si najít kamarády. Na všech jsem viděl, že jsou povrchní, duševně prázdní. I Pepík se mi zdál jako všichni. Několikrát jsem zajel domů. Otec, máti i známí vyzvídalí, jestli mám děvče, kdy se

budu ženit. Odpovídal jsem záporně. Začalo se o mně šuškat, že nejsem normální. Otec to nerad slyšel a začal pro mne vyhledávat nevěsty, ale děvčata pod vlivem šušky se mě bála. O tom všem jsem nic nevěděl. V tom čase se v Čechách uvolnilo místo podstaršího v malém pivovaru. Pan starý mi vysvětlil, že tam budu dělat samostatného sládku, poněvadž majitel není sládkem. Je ředitelem záložny a dává svému zaměstnanci jméno podsládku, protože v tak malém pivovaru by režie sládku byla neúnosná.

Místo jsem přijal. Nejvíce se mi líbila úplně samostatná práce. Do týdne jsem opustil klášterní pivovar u Svatého Tomáše. Moje nové místo se nacházelo v malém městečku zvaném Horní Jelení, vzdálené asi 30 km od Pardubic. Městečko bylo obklopeno lesy hraběte z Bubna a Litic s počtem obyvatel 2 500. Pivovár byl kdysi hraběcím majetkem. Byl postaven naproti starému zámku a kostelu, ve kterém byl náhrobek kdysi známého rytíře Heřmana z Bubna a Litic. Na náhrobku ležela jeho socha, jak odpočívá na lví kůži. Lva sám ulovil na svých cestách po jižní Africe. Do zámku jednou týdně dojížděl starý pan hrabě na kontrolu lesního hospodářství. V pivovaru vařili méně piva, nežli se vyčepovalo v restauraci u sv. Tomáše.

Na Horní Jelení jsem přijel za tmy podzimního večera. U autobusu na mne čekal dělník, který ve mně ihned poznal cizího. Přistoupil a ptal se, jestli jsem nový podsládek, na kterého v jejich pivovaru čekají. Přisvědčil jsem, že ano. Dva dělníci popadli moje zavazadla, ve kterých už zase bylo plno nových knih, a vedli mě slabě osvětlenou ulicí na moje nové působiště. Moje světnice byla blízko vchodu do pivovaru. Dost prostorná místnost mi sloužila jako byt, pivovaru za kancelář a laboratoř. Na stolku v rohu místnosti byl mikroskop ve velmi zanedbaném stavu. Nežli jsem se rozhlédl, přišel pan majitel. Představili jsme se a pan majitel mi povídá, že na mne má moc pěkná doporučení, že jeho pivovar je moc zanedbán, protože on sám, jako ředitel záložny nemá dost času se ještě věnovat pivovaru. Projevil radost, když na klopě kabátu viděl sokolský odznak. On, že je také sokol. Za chvíli služka přinesla večeri a dvě láhve piva, zatáhla rolety, že prý u okna se sešli sloužící a sousedé, aby si prohlédli nového pana podsládku. Při ochutnávání piva jsem hned poznal mnoho hrubých nedostatků jeho kvality. Požádal jsem služku, aby mi donesla sklenici čisté vody. Při jejím ochutnání jsem radostně konstatoval, že má výbornou chuť. Ptal jsem se majitele, odkud mají vodu a jestli z té vody vaří pivo. Vysvětlil mi, že asi 500 metrů odsud je plácek, na něm pramen, z kterého vodu užívá jen pivovar a zámek. Z uzavřeného pramene, uloženým potrubím, voda samotokem teče do pivovaru. Po jeho vyprávění jsem mu slíbil, že do třech měsíců bude pivo mnohem lepší. „To budu moc rád. Vždyť už ztrácím poslední hospody.“

Dojídal jsem vydatnou a chutnou večeri, když se pan majitel odporoučel s přáním dobré noci, že zítra odpoledne pojednáme o pivovarských věcech.

Světnice byla dobře vytopena, na posteli velká peřina a dva polštáře. Vše bylo čisté. Už dávno jsem nespal v takovém přepychu. Vzduch v lesním městečku byl výborný. Ve srovnání s Prahou mě přímo omámil. V sedm hodin ráno mě probudilo klepání na dveře. Služka mi přinesla snídani.

Rychle jsem se umyl, vypil kávu s krajícem tlustě namazaným máslem a chystal jsem se na prohlídku pivovaru, když vešel majitel a starostlivě se ptal, jestli jsem spokojen se snídání. Poděkoval jsem, že ano. Povídá, že spěchá do záložny, že po obědě si o všem pohovoříme a spěšně odešel.

Po jeho odchodu jsem šel na obhlídku pivovaru. Pivovar byl v ubohém stavu. Vše zatuchlé a nečisté. Ve varně jsem našel sedět dva dělníky a jednoho sladovnického. Pozdravili mě, a ptali se, co mají dělat. Řekl jsem, aby prozatím odpočívali, než si prohlédnu pivovar. Sladovnický má jít se mnou, aby mě provedl pivovarem a zodpověděl na otázky, které mu položím. Začali jsme sladovnou. Ještě se zde, nehledě na pokročilý podzim, nepracovalo. Slad byl moc špatný. Na štěstí ho bylo málo. Pak jsme šli do varny. Byla v ubohém stavu, chladič stoky úplně opotřebované, tekly. Ve spílce (kvasírně) mě uhodil ztuchlý vzduch. Stěny byly pokryty černou slizkou plísní. Sklepy a stáčírna nebyly o nic lepší. Něco podobného jsem ještě nikdy v žádném pivovaru neviděl.

V ležáckém sklepe byla moc malá zásoba piva. Zeptal jsem se sladovnického, proč mají tak málo uvařeného piva. Odpověděl, že ho prodávají málo, a když se pivo trochu zaleží, má moc odpornou chuť. Pivo, co jsem pil včera večer, bylo speciálně pro mne stočeno. Bylo moc mladé, ještě nemělo čas se zkazit. Vzal jsem vzorky

kvasnic a piva ze sudu, propustil jsem sladovnického a sám se vzorky jsem šel do kanceláře, která zároveň sloužila jako laboratoř. Mikroskop jsem musel rozebrat, vyčistit a teprve potom jsem mohl přistoupit k bakteriologickému rozboru. Pivo i kvasnice jsem shledal silně infikované a pro použití úplně nevhodné.

Donesli mi oběd, ani jsem nepozoroval, jak čas rychle utíká. Po jídle jsem připravoval zápis, co jsem viděl a co musím učinit před tím, než začnu vařit pivo. Sotva jsem byl hotov s pracovním plánem, vcházel majitel se slovy: „V jakém stavu jste shledal můj pivovar?“ „Váš pivovar je v ubohém stavu. V takovém pivovaru se nemůže vařit pivo. Udělal jsem program práce, a co k tomu potřebuji. Jestli zítra ráno v 8 hod. budu mít vše požadované, za týden mohu začít vařit.“

„Pane podstarší, já jsem ve městě udělal reklamu, že mám nového podsládka, a že naše pivo bude dobré.“ „Ano,“ povídám. „Jenže se začne lepšit nejdřív za tři neděle, jestli splníte moje požadavky.“ „Jaké jsou vaše požadavky?“ „Musíte vzít alespoň na měsíc ještě dva dělníky.“ „Prosím, vás, vždyť ti dva, co tu jsou, nemají co dělat.“ „Zítra ráno v 8 hodin musím mít aspoň 200 kg nehašeného vápna, 10 kg bílé sody, 10 kg modré skalice. Dvě velké škrabky, 2 velké štětky na bílení, 2 Cidliny, 10 kg parafínu, 100 kg koksu a bednáře. Zde máte seznam potřebných věcí.“ S těmi slovy jsem mu podal lístek.

„Hm, no, bednář by byl, ale váš předchůdce ho vyhodil, že nezná řemeslo. Teď je bez práce. Předevčírem mě o nějakou prosil.“ „Pane řediteli, ještě dnes ho ke mně pošlete, promluvím si s ním a vy se s ním dohodnete o platě.“ Bednář byl docela rozumný a slíbil mi, že vše udělá jak říkám, že za starého pána se pracovalo zrovna tak.

Ráno nebylo ještě ani 8 hodin a všechno bylo u vrat pivovaru. Čekali, kdo co má dělat. Bednáře a sladovnického jsem poslal do kvasných kádí, aby je řádně vyškrali a pokryli parafinem. Dvěma dělníkům jsem poručil, aby dobře oškrabali zdivo, a s dvěma jsem šel připravit vápno tak, aby vyhovovalo mému požadavku. Chystalo se v malém množství jen pro jeden den. Ještě horké se nanášelo na vlhkou oškrabanou zeď. Zeď i stropy při průvanu hned vyschly a vypadaly, jako kdyby byly pokryté sklovinou. Sám jsem pociťoval velkou radost se změnou sklepních místností.

Pozdě odpoledne se na nás přišel podívat pan majitel. Též byl překvapen výsledkem naší práce. Ptal se, čím, že to natírám? „Pane řediteli, tím, co jste koupil, ničím jiným. Zavrtěl hlavou a odcházel. V pilné práci prošel celý týden. Pro začátek byl pivovar připraven. Nejdůležitější oddělení, kvasírna a sklepy byly k nepoznání. Žádal jsem majitele, aby mi objednal kvasnice, že budu vařit a mezitím jsem připravoval varnu. Zde jsem musel přibrat na pomoc strojního zámečnicka. Kvasnice došly a druhý den, s velkými potížemi, v porouchané a nedokonalé varně, ze špatného sladu, jsem vařil první várku. Za týden, po hlavním prokvašení jsem z bakteriologického rozboru zjistil, že pivo může být bezvadné. Ještě toho dne odpoledne jsem oznámil majiteli, že může dělat reklamu, že příští týden vypouštíme nové pivo. Ve sklepech zůstalo něco starého nedobrého piva, které jsem pomalu přimíchal do svého příliš mladého piva. Obdiv klientů byl ohromný. Všichni majiteli gratulovali a mnozí klienti se chtěli se mnou seznámit. Postupně se práce v pivovaru urovnávala, získával jsem více volného času, dal jsem do chodu i sladovnu. Šel jsem se přihlásit do sokola. V pivovaru jsem vynakládal veškeré úsilí, abych v malém, nedokonalém pivovárku dosáhl optima možností. Jak jsem předvídal, po třech měsících bylo moje pivo srovnatelné s pivem pardubickým. Dokonce v některých hospodách čepovali naše pivo za pardubické. Pardubické pivo bylo o něco dražší. Přesto naše známost ve stínu pardubického stoupala velmi pomalu. Velkopivovar měl mnoho jiných výhod, které náš malý pivovárek poskytnout nemohl. Smířil jsem se s tím, že velkého vzestupu známosti zde nebude možno dosáhnout. Přál jsem si, aby moje pivo neustupovalo kvalitou konkurenci. Po čase nás navštívil pan hrabě. Ochutnal naše pivo, řekl, že každý týden si bude brát bedýnku piva. Nabídl jsem mu, že pro něho budu dělat speciální černé pivo. Souhlasil, od té doby jsem vařil pro hraběte, majitele, a jeho přátele speciální černé pivo. Pro mě to byla zábava a zkoušení sebe sama. Hrabě, když přijížděl, vždy se ptal, kde je Francouz a rád se mnou hovořil o různých světových otázkách. Pro mne to bylo oživení mozku. Pomalu jsem získával úctu u občanů městečka a hlavně u sokolů.

Stal se ze mne činný a obětavý sokol. Byl jsem vedoucím dorostenců. Sokol při mé činnosti a disciplíně, hlavně u dorostu, pěkně posílil. V sokolovně jsem trávil většinu svého volného času. Přednášky v městečku nebyly, knihy, co mě zajímaly, ve zdejší

knihovně nebyly. Po čase jsem s nevolí pocítoval, že ochabuji ve své duchovní vědě. V přebytku volného času jsem začal uvažovat, že jsem dosti stár, že bych se snad mohl oženit. Zajel jsem několikrát domů na Moravu. Zde jsem neměl úspěch. Dívky, které by přicházely v úvahu, byly buď provdané nebo zadané nebo to zkrátka nešlo. Povídám si: „Nevadí, vyberu si nějakou na Jelení, z řad sokola, rozumnou a skromnou dívku.“ Vybral jsem si z celého městečka jednu, která se mi zdála hodná, skromná a rozumná. Šel jsem s ní několikrát na schůzku. Po čtvrté děvče nepřišlo. Až jednou, náhodou, aniž bych tomu chtěl, osud mě přivedl k uvědomění. Děvčata si mě nevšimla, procházel jsem se opodál, když jsem zaslechl, že mluví o mně. Puzen zvědavostí, zastavil jsem se a slyším, že přítelkyně se ptá mého děvčete: „Copak ty s Mirkem nechodíš, řekli jste si něco, hněváte se?“ „Ne, nic jsme si neřekli, ani se nehněváme. Ale, prosím tě, když s ním jdeš, mluví o hvězdách, jak se která jmenuje, o souhvězdích, ve kterém souhvězdí je naše sluneční soustava a posledně začal o duších. Člověk by se zbláznil, když ho poslouchá. V noci jsem špatně spala, pořád se mi něco zdálo. Je hodný, ale není jako všichni. Bojím se ho.“

Dál už jsem neposlouchal, potichu jsem se vzdálil. Nechtěl jsem, aby věděly, že jsem byl svědkem jejich rozhovoru. Několikrát jsem se chtěl k ní přiblížit a vysvětlit jí, že nejsem tak strašný, že jsem stejný jako ostatní, jen mám jiné názory na život. Mé názory jsou hlubší. Nepodařilo se mi to. Vždy mě slušně, ale kategoricky, setkání odmítla. Mrzelo mě to, cítil jsem, že ji mám rád. Byl to můj první pocit lásky. Měl jsem však ponaučení, že s dívkou nemohu mluvit o hlubokých vědeckých otázkách. Už mě v tom městečku nic moc nebavilo. Chtěl jsem se přiblížit k všednímu životu. Dokonce jsem přečetl dva romány, na třetí mi síly nestačily. Pro mne byly prázdné. Hloupé mlkávání, slibování lásky, nakonec zrada. To pro mne nebylo. Pracoval jsem ještě oddaněji. Vedl jsem pivovar i hospodářství svého zaměstnavatele, pilně jsem pracoval v sokolu, vedl dorostence, pak i dorostenky, ale něco mi chybělo, začal jsem zanedbávat i svoji vědu. Pochopil jsem, že zde není moje místo, že musím pryč.

Zajel jsem za svým panem starým do Prahy, vysvětlil jsem mu, že bych se rád zdokonalil v některé vývozní sladovně, že chci zase do Francie. Štěstí! Jedna exportní sladovna v Rajhradě u Brna hledá sladmistra pro jednu sezónu. Sladovací kampaň začne za šest neděl. Místo jsem přijal, ačkoliv mě pan starý radil, abych pro jednu sezónu exportní sladovny, neopouštěl stále místo. V pondělí ráno jsem se vrátil na Jelení a hned jsem oznámil majiteli, že za šest neděl opouštím jeho pivovar. Moji výpovědi byl hrozně nemile překvapen. Zorganizoval všechny hostinské, sokoly, vlivné osoby města, přijel i jeho bratr sládek a ředitel pivovaru ve Vysokém Mýtě. Všichni mě přemlouvali, abych odstoupil od svého úmyslu. Majitel mi sliboval zvýšení platu a pořád se chtěl dovědět příčinu mého náhlého odchodu, když jsem byl jako jeho synem. Dovezl jsem mu nabídky svých dvou nástupců, aby si mohl vybrat, koho chce. Zůstal bych s ním týden, abych ho zapracoval.

(Pokračování)

PERLY A PERLIČKY – sokolské i nesokolské

Sedmého března již uplynulo **stošedesátpět let od narození T. G. Masaryka**. Narodil se jako syn nevolníka, dostalo se mu ale ve Vídni univerzitního vzdělání, habilitoval se studií o sebevraždě, a jako docent potom odešel do Prahy, kde působil po dlouhá léta jako univerzitní profesor. Byl to politický bouřlivák a uplatňoval se i jako poslanec za valašský kraj ve vídeňském parlamentu. Byl nemilosrdným bojovníkem za pravdu a poctivost ve všem nazírání i jednání. V Praze se neohroženě postavil za věc Hilsnera křivě obviněného z rituální vraždy, což mu způsobilo nesmírné potíže mezi antisemitskými studenty i kolegy, leč otvíralo později dveře vlivných osobností po celém světě. Právětak nebojácně se dovedl postavit proti Hankou zfalšovaným rukopisům z české minulosti, což mu opět vyneslo nevůli „vlastenců“. Když odházel do exilu – již jako stařec – pomoci zlikvidovat trůn Habsburků a obnovit českou samostatnost v rámci republikánství, byl jeho proslav v curyšské restauraci Plattengarten k tamnímu krajanskému spolku „Svatopluk Čech“ v roce 1915 jednou z jeho zahajovacích akcí proti Rakousku. Domů se vracel v roce 1918 po diskusích s americkým prezidentem Wilsonem před vánočními svátky už jako první prezident Československa, jako osvoboditel a hrdina v čele československých legií. Nemůže

dnes být pochyb o tom, že Masaryk předešel svou dobu o několik generací, a že jeho osvícený výkon prezidentského úřadu byl pochodní prosvěcující do vzdáleného českého budoucna.

Právě letos v dubnu uplyne sto let od neslavného vylodění britských vojsk na tureckém pobřeží v Gallipoli. Mezi tehdy tam nasazenými oddíly byl velký počet Australanů a Novozélandců, a došlo k obrovským ztrátám na životech všech vyloděných. Bitva byla po několika měsících prohrána a došlo k neslavnému ústupu zpět do Egypta, došlo však v tomto vojenském zápolení k utužení vojenské solidarity mezi Australany a Novozélandci. Byla **vytvořena tradice ANZAC** a v posledních letech každoročně dochází na tehdejších bitevních poli v Gallipoli ku společnému australsko-novozélandsko-tureckému uctění památky padlých na onom bojišti přímo na tureckém území Gallipole. Letos bude tato společná oslava obzvláště významná, protože dojde k uctění stoletého výročí oné události. V prohrané bitvě gallipolské se uctívá společenství dvou tichomořských britských dominií, a symbol ANZACu slavně přetrvává. Turecko, jako hostitelská a v oné bitvě vítězná země nepochybně i letos poskytne nejen veškeru péči, ale i vlastní spolupráci.

V **Australian Open** skončil nakonec tenista Berdych v semifinálové porážce houževnatějším Skotem Andym Murray. České tenistky vypadly z turnaje již daleko dříve. Nicméně v dámské dvouhře přece jen Šafářová s Američankou Mattek Sands dosáhly zaslouženého vítězství a odvezly si domů pohár i pěknou hrst dolarů. Australští tenisté a tenistky nijak slavně nepochodili, i když jich hrála velká řada. Na nejvyšším stupínku skončil velmi nadaný Kyrgios řeckomalajského původu, leč ani jemu se nepodařilo postoupit nad semifinálovou metu. Ve všech australských médiích protěžovaný a jimi slavený Tomič pohořel dost neslavně. V Ostravě zvítězili Australané pak v březnu nad Českou republikou v Davisově poháru. Tak mají čeští tenisté uzavřenu další cestu k pokračování v této prestižní soutěži.

Hranice vzplála tom na břehu Rýna, na ní umírá dálné vlasti syn. A vy se ptáte kdo v těch plamenech? Toť mistr Jan, toť chloubka Čechů všech. Toť mistr Jan, toť nejslavnější Čech. Tak zněla, a možná dosud v mnoha českých uších ještě zní ona oslavná česká píseň o **skonání Jan Husa na hranici** v městě Kostnici v červenci roku 1415. Tedy již před šestistý lety. Přesto, i po těch dlouhých staletích, Češi na Husovu památku vzpomínají, ba dokonce den výročí jeho upálení je dodnes státním svátkem. Byl a je on ten Hus opravdu naší chloubou? Byly doby, kdy se o Husovi v Čechách nesmělo ani špitnout, a to Čechům uložené mlčení trvalo dobrých dvěstě let. Jeho hlas volající po „pravdě boží“ však nakonec přece jen umlčen nebyl. Hus sám, jak víme, se za kacíře nepokládal. Pokládal se za věrného katolíka, za věrného syna církve a usiloval jen o její nápravu. Tento svůj názor Hus neodvolal, a odvážně zvolil smrt na hranici... Jan Hus byl ovšem také velkým reformátorem českého jazyka, povýšil středočeský dialekt na jazyk spisovný, zavedl tak zvaná „nabodeňička“ – čárky a háčky – a tak odstranil množství nepohodlných spřežek a tím češtinu zjednodušil. Byl a zemřel jako velký Čech, a není náhodou, že uprostřed Staroměstského náměstí v Praze se důstojně tyčí jemu věnované sousoší k uctění jeho památky.

Náš Národní dům v únoru navštívila tříčlenná **televizní skupina Babylon z Ostravy** pod vedením reportérky paní Marty Růžičkové. Byli pozváni především do Melbourne, kde trávili většinu času. Do Sydney potom dojeli tito moravští hosté autem podél pobřeží přes Eden. Bratr starosta Jenda Jeníček jim byl vhodným a starostlivým průvodcem i hostitelem při natáčení záběrů sokolovny, kterou se prošli s televizní kamerou od střechy po knihovnu. V Sydney tuto skupinu ale zajímalo především konání čínského nového roku. Ubytovali se v Campbell Street poblíže sydneyjské čínské čtvrti a tuto velkou trachtací si pilně natáčeli hned u pramene oslav. Několik dní setrvali i v Manly.

Severní část **Queenslandu** postihla v únoru **cyklonová vichřice** provázená nepřetržitým deštěm a záplavami. Jednou z nejkřutěji postižených oblastí byla osada Yeppoon jižně od Cairns. Právětak nesmírně postiženy byly jisté části Northern Territory. Poněkud mírněji zasáhla cyklonová spoušť severní New South Wales. Bylo třeba povolát vojenské posily na nastolení pořádku.

Snažme se poohlédnout se dnes zpět o nějakých těch dvěstě letech. Snažme se obrátit list do roku 1815. Ano, samozřejmě – venkov hovoří česky. Hovoří, leč mnoho toho nezplodí na papíře. Město, a to i sama Praha, mluví buď německy, nebo jakousi českou zkomoleninou nehodnou vyššího uplatňování a neschopnou vědeckého vyjadřování. Bible kralická sice byla zářným vzorem náboženské češtiny, ale chyběly vědecké termíny. Dobrovský už sice postavil českou mluvnicu na úroveň spisovného jazyka, ale vedle již dokonale vyvinuté němčiny takového Goetheho, Schillera a mnoha jiných se psaly v češtině jen jakési neohrabané deklamovávky. Nu a? Netrhnul pak ten čas oponou? Trhnul jí, a trhnul jí velice rázně. Dvěstě let, jenom pouhých dvěstělet uplynulo a hle: **Mácha, Čapek, Nezval, Seifert** a stovky dalších. Není dnes ani vědeckého oboru, v němž by se náš jazyk ztrácel. Není to něco jako zázrak? Ten čas tou svou oponou trhnul opravdu důkladně, a změnil český svět. Nikoli ještě v politice, bohužel... V politice dočkáváme ještě času jako ta husa toho klasu. My se už asi nedočkáme, ale naši pravnuci snad ano. Snad.

Ten rok 1815 se v Evropě vyznačil jednou velikou událostí, tak zvaným **Vídeňským kongresem**, a nyní, po dvou stech letech, si ji připomeňme, třeba jen ve zkratce. Sešla se tehdy ve Vídni důležitá konference mnoha evropských států, o rok předtím přerušena upláchnutím Napoleona z ostrova Elby, jeho opětným výbojem a konečnou porážkou u belgického Waterloo. Napoleon byl odstraněn na vzdálenou Svatou Helenu, a nadešla doba klidného rokování a rozmýšlení o novém uspořádání Evropy. Vídeň, hlavní město mocného a vítězného Rakouska, teď střediskem tak zvaného vídeňského kongresu, byla roztančena evropskými politiky a diplomaty za předsednictví císaře Františka I. a jeho ministerského předsedy Metternicha, a plánovala budoucnost bez francouzského diktátora. Ten byl na hlavu poražen již ve svém ruském tažení a pak doražen v bitvě u Waterloo, a ruský car Alexander byl ve Vídni jedním z hlavních vyjednávačů. Po dlouhých jednáních a mezi tancem a milostnými zápletkami delegátů, přece jenom došlo k jistým dohodám, které zajistily konzervativní mír rovnováhy na několik desetiletí, a daly Evropě vydechnout na nezvykle dlouhou dobu. Vídeň dorokovala, dotančila a rozjaření státníci opustili lože milenek s vědomím odpovědnosti. Takže dnes už je výročí vídeňského kongresu pouhou vzpomínkou na dobu nadějí rozprášených dvěma světovými válkami, jednou válkou studenou a dnes i obavami z budoucna...

Bratr Petr Čermák uvedl v kinu **Ponrepo** v únoru skvělý film belgicko-české produkce „**Colette**“ a opět si zasluhuje chválu všech nás posluchačů. Je to film z prostředí vyhlazovacího tábora Osvětimi. Zasloužil by si samozřejmě velkou cenu, které se mu však sotva dostane v naší dnešní době banálních kýčů. Mladé židovské belgické děvče přijede s transportem do Osvětimi, mladému českému zajatci se podaří poradit jí jak odpovídat, aby se dostala do řady těch neurčených k uplynování. Tento film se nijak nevyznačuje dramatem děje, ukazuje ale realisticky Osvětim v plné ošklivosti a hrůzách každodenních útrap vězňů, jejichž život může kdykoli skončit ranou z revolveru svěvolného SS-mana nebo přímo v plynové komoře. Je to film skutečně otřesný a zřejmě pořízený na podkladech a informacích z první ruky. Neboli film, který dnešní divák doma asi přejde mlčením, neporozuměním anebo přímo neuvěřením.

Rozhodně nejsem zastáncem pronásledování osob, jímž příroda neposkytla možnost normálního a přirozeného pohlavního vývoje. Tito nešťastníci, neschopni plodit potomky, jsou spíše hodni politování a soustrasti. Vadí mi však, když se oni snaží tuto svoji abnormalitu vystavovat na odiv a propagovat ji, jak k tomu dochází rok co rok třeba při sydneyjském **Mardi gras**. Sydney je ovšem rozlehlá a dovede snést

pohledy na průvodce lečjakých výstředníků. Snesla i letos v březnu propagační pochod lesbiček a jejich mužských protějšků. Je to shovívavá velkorysost nebo velkorysá shovívavost, co dovoluje modernímu velkoměstu Sydney jednou za rok velkoudušně přimhouřit oko? De gustibus non est disputandum.

Lovec perel *Bojar*

NĚKOLIK ČRTŮ Z MLÁDÍ DOMA (8)

Paní učitelka Hrabánková

Bořek Šindler

Třetí třída hodní žáci? Nijak zvlášť hodní jsme asi nebyli, ale hned na počátku té třetí třídy nás potkalo štěstí – a to se nás potom drželo až do té páté obecně. Dostali jsme za učitelku paní Helenu Hrabánkovou. Středního věku, vdaná leč bezdětná, a byla to hotová kouzelnice. Jejím kouzlu jsme podlehlí brzy všichni. A podlehlí jsme mu rádi a dobrovolně... Jak ona to ta kouzelnice jenom prováděla? Jak ona si to jen dovedla všechno tak nenásilně vyčarovat? Ať už to kouznila nebo čarovala, pracovalo to. Jen mrkla, a hned jsme ji poslechlí. Nikdy nemusela ani pozvednout hlas, nikdy nás nikoho neuhodila – jen prostě mrkla a bylo to. Ne že jsme poslouchali na slovo. Poslechlí jsme na její pouhé mrknutí. To byla naše nezapomenutelná, zlatá paní učitelka Hrabánková. Především si dovedla ve třídě zachovat pořádek a disciplínu, a v tom byla naprosto důsledná. To na mě zapůsobilo ihned, naráz. Chovala se totiž, jako se chovala moje maminka. Co řekla, to platilo. Hned na ten první pohled jsem k ní pojal důvěru... Třída seděla, ruce vzadu, a dávala pozor. Jen prostě ta ženská mrkla a jelo to. Z vedlejších tříd se někdy ozýval křik, třeba pan učitel Tomeš se mohl ukřičet, a nepomáhalo to. Chudák zavalitá paní učitelka Kuncová ve vedlejší třídě poskakovala sem a tam – ale naše paní učitelka Hrabánková nás dovedla udržet na uzdě jen tím svým Hrabánkovským mrknutím. Klidně a s naprostou samozřejmostí.

Kromě pořádku a klidu zavedla do rozvrhu i kdeco jiného. Zavedla například třídní samosprávu. Samosprávu! To bylo neslýchané. Asi dvakrát do školního roku se konaly třídní volby. Paní učitelka s námi probrala jména vhodných kandidátů, a pak jsme na papírky napsali jména kandidátů, odevzdali je složené výběřčímu, a ten je potom za asistence paní učitelky na stupínku před očima všech rozbaloval a předčítal z nich jména zvolených. Nu, prostě něco opravdu neslýchaného, ale líbilo se nám to, a působilo to na nás. Nejdříve se volil starosta. Tím byl skoro bezvýjimky volen a zvolen Vláďa Zahradníček, na doporučení paní učitelky... Jednatelem byl zvolen obyčejně Láďa Zázvůrek a pokladníkem Sláva Stelibský. Samozřejmě, že nám paní učitelka všechny kandidáty doporučovala, ale volili jsme my kluci... Zahradníček míval takový pisklavý hláseček, Láďa Zázvůrek byl synem listonoše, ruského legionáře – s Láďou jsme potom spolu chodili do gymnázia i na právnickou fakultu, Láďa skončil jako přesvědčený komunista a stal se soudcem vojenského soudu v Příbrami, nakonec Dubčekovcem... ale nesmím předbíhat... Pokladníkem býval tedy zvolen Sláva Stelibský. Náš pokladník míval prakticky jen jedinou funkci, ale funkci nadmíru důležitou. Chodil denně „pro housky“. To bylo tak: paní učitelka Hrabánková netrpěla, abychom si do školy nosili šunku, chleby namazané máslem či sádlem, vůbec nic mastného. Odůvodňovala to snahou neumazat sešity – ale byl i jiný důvod. Byla tehdy hospodářská krize, Šáda a Kučaba měli otce bez zaměstnání a na chleba s máslem nebylo u nich v rodině ani pomyslení, a „cihelňáci“ Šindelář a Zikuška měli vždycky moc vysoko do žlabu. Takže se žilo bez omastku, ale netrpěli jsme nedostatkem potravy. Hned ráno jsme Stelibovi u jeho lavice zaplatili – země stála dvacetník, právě tak slaný rohlík, dalamánky bývaly za pětadvacet haléřů. To ale byly v té době nějaké dalamánky! Z tmavé mouky, hezky pokmínované, se zrníčky soli na chrupavé kůrčičce... Steliba ještě před zvoněním na osmou od nás vybral peníze, pečlivě si to všechno poznamenal do zvláštního sešítu, vzal hadrový pytlík, peníze strčil do sáčku a honem k panu školníkovi objednat zakázku na desátou, na velkou přestávku. Ve třetí třídě jsme už byli ve škole do jedenácti, někdy do dvanácti. Žádné školní jídelny nebyly, jedlo se jen k svačině a potom až doma. Před „desátou přestávkou“ Steliba už jako pokladník ve třídě rozdával. Šlo to všechno jako na másle, i když bez másla. Chudák Sláva Steliba, co ten od nás zkusil. Jeho tatínek se totiž jmenoval Apolinář Stelibský, to byla pro nás kluky hotová sensace – kdo kdy znal nějakého českého Apolináře? Kromě toho Sláva jezdil na prázdniny do rodné vsi mamčininy poblíž Sázavy – do Polípes. Jen si představte – Polipsy! Kdo to vůbec

jakživ slyšel? Leč Polipsy dodnes existují, u městečka Kácova... Stelibovy rodiče měli domovnictví a bydleli v suterénu s okny na sever v domě v Dejvicích proti Vojenským zásobárnám. Se Slávou Stelibským jsem se potom setkal v tercii na gymnáziu a potom i na právnické fakultě, se Slávou jsme biflovali ze skript na státnice a rigoróza, se Slávou jsme dokonce původně plánovali společný útěk do exilu – ale Sláva se nakonec přece jen přidržel doma svojí Evičky, a vzal si ji... Ale znovu a znovu předbíhám... Takže jsme už ve třetí obecné měli třídní samosprávu a to byla ovšem pouze jedna z podnětných inovací paní učitelky Hrabánkové.

Takových všelijakých novot ona zavedla spoustu. Hlásit jsme se směli jen zvednutím dvou prstů pravé ruky, bez mávání nebo pokřikování. Jak učebnice tak sešity musely být ve vzorné čistotě a bez vymazávání, a před sebou na lavici jen ty, které jsme právě potřebovali. Důsledně na nás hovořila vytríbenou češtinou, a naši mluvu také velice důsledně a neúnavně opravovala. Když jsme hromadně psávali školní diktát a potřebovali rozdělit slovo, museli jsme to zamýšlené rozdělení nejdříve nahlas vyvolat. Cvi-čení. Nebo cviče-ní. Ne-důležitý. Nedů-ležitý. Nedůleži-tý. A tak dále. Ještě dnes mi tohle povinné slabikování zaznívá v uších. Paní učitelka bedlivě poslouchala a hned i opravovala. A opravovala potom v sešitech starostlivě i hrubky... V roce 1934 nás paní učitelka Hrabánková zavedla, celou naši třídu, do Stavovského divadla na oslavu stoletého výročí vzniku hymny Kde domov můj. To byl pro nás opravdový svátek. Když v naší školní aule hrál hostující soubor Jiráskovu Lucernu, byli jsme tam jako třída v plném počtu. Byli jsme tam v aule s paní učitelkou i na přednášce spisovatele Quido Maria Vyskočila, autora knih pohádek o permonících v příbramských dolech, a dodnes tu mám v knihovně jeho knihu s autogramem jím tehdy tam vepsaným! – Paní učitelka zavedla i jakési výkazy o našem chování ve škole během týdne. Měli jsme tmavomodré sešitky takového menšího formátu, a na titulní stránce jsme to vlastní rukou nadepsali: „Jaký jsem“. A v pátek nám potom, každému zvlášť, sdělila co tam napsat. Třeba – „Byl jsem celý týden hodný“, nebo „Byl jsem celý týden velmi hodný“ nebo „Zlobil jsem ve škole“. Alespoň jeden z rodičů to potom musel doma podepsat a sešitek se vracel k paní učitelce. Jeden z těch sešitků tu v Austrálii s sebou mám, podařilo se mi ho v Praze zachránit, a jsou tam skoro samé „velmi hodný“ – asi jsem si já vejtaha vybral jen to nejlepší. – Paní učitelka nás jednou dovedla i na opačný, ten holešovický konec Stromovky, do obrazárny, kde je malířem mistrem Luďkem Maroldem panoramaticky znázorněna bitva se Švédy na Karlově mostě z roku 1648. Nemohli jsme tomu samozřejmě nijak moc rozumět, ale ohromně nás zaujaly všechny ty bojující figuríny pod tou okrouhlou Maroldovou malbou... Dějepisu jsme až do té páté třídy nijak mnoho nerozuměli, a probíral se ovšem jen dějepis český. Nicméně dodnes mi zní v uchu, co jsme se naučili – třeba ta vybájená posloupnost starověkých knížat Přemysl, Nezamysl, Mnata, Vojen, Vnislav, Křesomysl, Neklan a Hostivít. Ale věděli jsme – právě i zásluhou paní učitelky Hrabánkové – že naše republika vznikla osmadvacátého října 1918, a že vznikla zásluhou Masaryka a legionářů. To jsme věděli, a osmadvacátý říjen jsme rádi slavili, už i proto, že ten den „nebyla škola“. Manžel paní učitelky Hrabánkové byl novinář jménem Folprecht – ona používala dívčí jméno – byl redaktorem legionářských novin „Národní osvobození“, a paní učitelka byla sama oddanou československou republikánkou a ctitelkou TGM. Dobrá polovina chlapců v naší třídě měla otce legionáře; brali jsme její výklady vzniku nezávislosti republiky v hodinách „občanské nauky“ za naprostou samozřejmost. – I jeden pikantní bonbónek: naše třída sehrála v aule před početným publikem výjevy z knížek o Kulihráškově. To samozřejmě zrežirovala naše nápaditá paní učitelka. Milan Sloup představoval Kulihráška, a asi deset z nás ostatních se točilo kolem něho. Sklidili jsme samozřejmě hlasitý potlesk, a Milan Sloup pak zůstal naším třídním hrdinou...

Paní učitelku Hrabánkovou jsem já prostě úplně zbožňoval. A nebyl jsem sám. Ale hned ve třetí třídě – ona si nás potom ponechala i ve čtvrté a v páté – jsem utržil dvojku z počtů. Jednou nebo dvakrát k tomu došlo. Vynechal jsem několik dní kvůli spalničkám či tak nějak, a zanedbal jsem probírání jistých početních úkonů. Tři a kolik je osm? Pět a kolik je deset? Dvě a dvě je kolik? A paní učitelka chlapcům radila říkat si „kolík“ místo „kolik“, a ten kolík i nakreslila – ale to jsem já prostě, to kolik i ten kolík, ne a nedovedl pochopit. Ne a ne, a potom se se mnou nedůvěra k matematice vlekla až do sexty. Až do sexty! A při zkoušce na střední školu jsem musel podstoupit opravnou ústní zkoušku! – Zasedací pořádek pevně sestavovala a řídila paní učitelka sama. Ti větší v zadních lavicích, ti menší vepředu. Pepíček

Valášek, taková ubreptaná nicka, sedával v první řadě. Jeho tatínek byl zahradníkem v dejvickém Pečkově paláci, a tradovalo se později, že z Pepička Valáška se stal během okupace SS-man. To se tak tradovalo. Vějvođa, Thiele a Štafa sedávali v zadních lavicích, Míša Průša – náš nejlepší třídní čtenář, čítávalo se nahlas – sedával v druhé lavici uprostřed. Šindler sedával vedle Zdeňka Urbana, pozdějšího kovaného bolševika a universitního profesora češtiny; ten míval věčně rýmu a hrozně se mu potívaly ruce. To už bylo asi pak nějak v pětatřicátém roce: ve třídě se najednou objevil Wolfhardt Weinelt. Paní učitelka ho posadila vedle mne. Tak jako jsem nikdy v žádné škole nepoznal druhého „Bořka“, tak jsem už potom nikdy nenarazil na Wolfhardta. On ten Weinelt ale nedovedl česky ani blebtlout. Byl to synek židovských uprchlíků z Německa, ale to jsme my hoši tehdy ještě nechápali. Wolfhardt s námi moc nic neměl, nemohl prostě hovořit a dohovorit se. Já jsem měl už třetí rok soukromé hodiny němčiny a snažil jsem se – i když marně – Wolfhardtovi pomáhat. Ale bídně. Používali jsme Mattoliniho knihu jako početnici, a já, bláhovec, na papírek Wolfhardtovi napsal švabachem – tehdy se německy nepsalo latinkou – tedy německým švabachovým písmem: „Mattoliniho početnice“, a předpokládal jsem bláhově, že tomu bude rozumět; a to byl můj první praktický pokus překladu do němčiny vůbec. – Trochu jsem se kamarádil i s Písaříkem. Jeho tatínek byl československým diplomatem a jeho maminka byla Italka. Bydleli dole v jednom novém činžovním domě v ulici paralelní s Podbabskou třídou. Tam jsem někdy Písaříka ze školy doprovodil a jednou jsem slyšel, jak na něj maminka jakousi podivnou řečí volá, a on tou podivnou řečí odpovídal. To byla moje první lekce italštiny... Ještě k tomu Weineltovi. On pozoroval tělnatou paní učitelku Kuncovou z vedlejší třídy, a svojí češtinou ji nazval „tlustá panu“ – já posměváček to pak roznášel po třídě, kluci se tomu řehtali, a paní učitelka mě rádně vypeskovala!

Když jsme chodili do páté třídy, začínaly se již nebezpečně nad Evropou stahovat černé mraky – v Itálii byl už dlouho u moci Mussolini, v Německu Hitler; snad jen ten chlapec z uprchlické rodiny Weineltů z Německa byl jakousi předzvěstí temného budoucna – ale to jsme my desetiletí ještě tak nijak nevnímali. Ale přece jen to dolehlo i na nás. V Chorvatsku začínala působit teroristická Ustaša, jejíž agent v roce 1934 v Marseille zavraždil jugoslávského krále Alexandra, o tom se hovořilo, ale nerozuměli jsme, proč se o tom tolik hovořilo. Nicméně, v naší spořádané třídě najednou z ničeho nic propukla aféra „černé R“ – někdo rozhodil papírky a na nich bylo to černé R nakresleno. Paní učitelka Hrabánková začala ihned vyšetřovat, a podezření padlo na Ernesta Thieleho, fysicky nejstatnějšího chlapce ve třídě. On a Schiefner byli dva židovští hoši, ale my ostatní jsme je jako izraelity nikdy ani nevnímali, jakýkoliv projev antisemitizmu nám byl úplně cizí. Dodnes nevím, proč Thiele s tím černým „R“ vyrukoval, a co to vlastně mělo symbolizovat... Hitler vpadl do Sárska, Japonci vpadli do Číny – začínalo se schylovat k nové světové bouři, ale tak jsme to my hoši tehdy ještě neviděli. Byli jsme dětmi svobodné republiky, a tak to samozřejmě musí zůstat a zůstane až na věky věků. Jak jinak? Té dětské bláhovosti!

Když jsme se v červnu v roce 1936 loučili s pátou třídou naší paní učitelky Hrabánkové, to jsem si ještě plně neuvědomoval, s čím a s kým se to loučím. S některými spolužáky jsem se potom už nikdy neviděl, s jinými naopak jsme to spolu táhli ještě drahnou řádku let. Paní učitelku Hrabánkovou jsem potkal potom už jen jednou jedinkrát jako primánek na ulici, a smeknul jsem na pozdrav čepici. Kdybych ji potkal na ulici dnes, možná, že bych i pokleknul. Byla to zlatá žena, a byla i jednou z těch tří žen, které ve mně vypěstovaly lásku k rodné řeči. Paní učitelku dnes v duchu objímám. Vděčím jí za mnoho. Za velmi mnoho... Jen doplňkem ale musím ještě uvést, že potom po dlouhých a dlouhých letech jsme zde v Sydney na sebe narazili s Milošem Černým. Miloš totiž též vzpomínal na paní učitelku Hrabánkovou. Chodil do „naší“ školy v Dejvicích o dva tři roky přede mnou, učila je Helena Hrabánková – a s Milošem jsme tu pak často spolu zpívali kdejakou písničku naučenou v hodinách zpěvu u paní učitelky Hrabánkové... Tož tedy tak a nejinak.

Z TAJŮ KRÁS ČESKÉ ŘEČI

Bořek Šindler

Ku krásám tajů našeho jazyka se lze dobrat tu i onde. Dokonce i tam, kde bychom to vůbec ani nečekali. Jen narazit na to plodné podhoubí, a už nám to jede. Českých

jazykových zvláštností a opravdových tajů je jako hub po dešti. Patří mezi ně i české předložky a předpony. Miníte snad, že taková jazyková chamraď jako jsou předpony a předložky nic ani tajit nedovede? Jaképak tedy taje a zvláštnosti? Na první pohled by se ty předpony a předložky ani nijak nejevily jako taje a zvláštnosti. Ovšem jen na ten první pohled. Je ale jen zapotřebí poodhrnout – co poodhrnout? Poodhrnout prostě to, pod čím se chytře skrývá dokonce celá pěkná hromádka těch vskutku neobyčejných tajů naší mluvy. Nuže, dejme se chutě do toho poodhrnování, a začněme u předložek. Pokud by snad pánové očekávali delikátnější způsob poodhrnování, zmýlili by se. Setrvejme zatím jen u těch předložek. Před-ložek. Slůvek, která v řeči před-kládáme slovům sem, tam i onam. Nu, takové pro, při, od, se – to jsou všechno předložky, a co má jako s nimi být, vecete? Nic moc. Předložky sice ale pouze jen předkládáme – ale všimněme si, že třeba takové „pro“ se pojí jedině se čtvrtým pádem. Jen se čtvrtým pádem. Pro pána krále, pro paní královou. Kdo by pověděl, že má novinku pro panem králem nebo pro paní králová, prozradil by se ihned jako Nečech. Nebo jako nedopečenec. Není Čecha, jenž by se v tom zmýlil. Při obědě, při večeři, od rána do večera, nikoli od ránem do večer – nikoli při obědem, nikoli při večeře, nikdy u sousedovou zahradou. Snažte se to ale vysvětlit individuu znalému jen řeči anglické a prohlásí vás za trefeného nevědomím. Leč, draží spolunepotrefenci, nezoufejme. Individua jen v angličtině vyškolená na pádové nuance prostě nemají. My ale víme a známe přece „svoje“! Takže: anglických neznalců a nepřátel pádů se nelekejme, na jejich množství nehleďme! Naše předložky, naše předložky nejsou jen tak ledacos.

Předložky zatím podržme pod již nastavenou lupou, leč pokročme si teď o stupínek dál. Uvažovali jste někdy o tom, že český jazyk má celou řadu předložek sestávajících jen z jedné jediné hlásky? Nuže, zauvažujme si teď zde o té maličkosti: k, o, s, u, v, z. Prosím – zde kupříkladu máme pět českých předložek o pouhém jednom jediném písmenku! K plotu, s plotem, u plotu, v plotě, z plotu. Zíráme zde na celou řadu plnokrevných českých předložek o jednom písmenu. O jednom jediném písmenu! A každá z těch jednohláskových předložek si vyžaduje užití zvláštního pádu, popřípadě i více zvláštních pádů. Čtvrtým pádem hrajeme o peníze. Šestým pádem se bavíme o penězích. Snažte se to vysvětlit tomu Angličánkovi – a pozorujte jeho tuhnutí. Ono se lze na tuhle věc dívat však i z hlediska širšího: že si totiž čeština slouží velkým počtem jednohláskových slov. Hleďte si to v angličtině a najdete tam asi pouze ten člen neurčitý, „a“. Nic moc víc. Hleďte v němčině a najdete jedno velikánské nic. Mít osm či kolik slov o jednom jediném písmenu je možná i rekord. Nevím o jiném evropském jazyce toho druhu. Nelze si ovšem v této předponové souvislosti též nepřipomenout, že se v češtině obvykle přenáší slovní přízvuk právě na předložku. Dobře víme, že naprosto bezvýjimečný přízvuk na první slabice je českou raritou, a i to posunutí na předložku je českou zvláštností, českým tajem. I to je tedy jeden z našich tajů, byť jeho existenci obvykle vůbec nevnímáme. Není to posunutí sice holou nutností, ale nikdy nechybíme, když ten český slovní přízvuk na předložku položíme. Takže – co do českých předložek, i v jejich říši najdeme několik skrytých pokladů. Jen prostě šikovně poodhrnovat... Leč obraťme si teď list k předponám.

Naše řeč – ostatně i jako jiné slovanské jazyky – se může beze studu pochlubit nejdním skvostem, jímž jsou okrášlena její slovesa. České sloveso, jak dobře víme, je přímo klenotem erbovním našeho jazyka. Pravíte snad, pravíte, že mám na mysli slovesný vid? Mám i nemám. Dokonavost a nedokonavost českého slovesa – jako třeba „strefit se“ a „strefovat se“ – je sice opravdu velice zvláštní neobvyklost, je to ale zvláštnost všeslovanská, nikoli specificky česká. Já zde však mířím poněkud jiným směrem, a to s úmyslem strefit se do něčeho výlučně českého. Strefit se tam. Pozor ale – budou možná i jiné slovanské jazyky směle češtině konkurovat. Budou-li, nechť budou, nechť s češtinou soutěží. Kdo zná dokonale třeba ruštinu nebo ukrajinštinu, napne bezpochyby ucho, a nechť třeba i zvolá – no a co je, milý pane, na tom tak zvláštního?

Takže, abychom již řáli do živého, posvíťme si především – spíše zatím jen s ohledem na tvarosloví a jakoby úvodem – na koncovky našich sloves. Mezi těmi koncovkami sice nic moc nevydolujeme, ale posvíťme si na ně. Spát spávat, dát dávat, běžet běžet, snít snívat, umýt umývat. Prostě nic moc, celkem jen samá holá žebrota. Zcela jinak je to samozřejmě se slovesnými předponami – těmi se čeština jenjen hemží. Dělat: udělat, vydělat, padělat, rozdělat, předělat, nadělat, prodělat, zadělat, dodělat, obdělat, přidělat, zdělat. A samozřejmě neudělat, nevydělat, nezdělat, a tak

dále. Snad ani netřeba zdůraznit, že lze jak koncovkou, tak předponou změnit i slovesný vid – vydělávat, zadělávat, dodělávat, udělat, rozsvítit, vyprat. To všechno podobně i v záporu. Zároveň si i povšimněme, že například angličtina si podobnými předponami ani koncovkami posloužit nemůže. Prostě ona na tak bohatý slovní luxus nemá. Snažte si ty tvary zde uvedených sloves přeložit do angličtiny a okamžitě zjistíte, že každý pes bude z jiné vesnice. Ale ještě alespoň chvíliinku pokračujme a probírejme se tím rájem předpon. Dát: udat, zadat, předat, přendat, vydat, oddat, nadat i nadát, sundat, vyndat, přidat, dodat, sezdat. Možná, že by se těch odvozenin od slovesa „dát“ našlo ještě víc. Všimněme si také, že zatím co ten základní tvar má slabiku dlouhou, jsou ty odvozeniny v naprosté většině obdařeny slabikou krátkou. Ovšem lze to všechno uvést i v tom nedokonavém způsobu jako udávat, zadávat, předávat, a potom i všechny ty tvary záporové. Leč vydržme přece jen ještě u toho rozkošnického rozjímání, však je to radost sama! Vařit: povařit, uvařit, rozvařit, navařit, zavařit, přivařit, dovařit, svařit, převarit – té bohatosti, té krásy, té rozlišnosti! Spát? Dobře, takže třeba i to spát! Zaspat, přispat, dospat, vyspat, uspat, přespat, naspát, pospat, prospat – a samozřejmě všechno i s tím „ne“ jako nevyspat, nezaspát, nepospát, a tak podobně... Malovat: namalovat, zmalovat, vymalovat, přimalovat, podmalovat, přemalovat, domalovat, omalovat, promalovat, rozmalovat, zamalovat... Bylo by ovšem velice zajímavé pokusit se vyjádřit to všechno v jazyce anglickém, leč o to jsem se, já strašpytel, dosud nepokusil, ač chovám o té záležitosti jisté tušení. Tak třeba přeložit do angličtiny slovo „nezadělávat“ a odlišit je od slova „nezadělat“ by jistě dalo velkou fušku i zkušenému překladateli, nemyslíte? A co do té délky – jen třeba taková nicotka jako „nedělal“ už vyžaduje použití čtyř slov. Ano, prosím, čtyř slov: he did not do. Takže opravdu tak a jinak to je.

Zakončeme ale dokončením toho začátku. Ano, jsou taje a krásy naší řeči skryty i v těch jejich chudobkách – v předponách i v předložkách. Spočívají ty ozdornosti především v jejich originalitě. Snad jen nevelký počet jazyků dokáže takovou rozmanitostí, jakou oplývá čeština, obohatit jak svoje podstatná jména, tak slovesa a i jiné slovní útvary. Že na sebe dokáže předložka vztáhnout slovní přízvuk je – pravděpodobně – jedinečností naší rodné řeči. Konečně i ten převelký počet jednohláskových předložek je české unikum. A jen ještě jakoby dovětek – to české moře snese vlnobití anglických slůvek, i kdyby se soudobí čeští anglomani přetrhli v nekritickém přijímání anglických výrazů. Slovy básníka – byli jsme a budem, jak jsme byli dosud. Ranami a trudem nezlomí nás osud. Nezlomí nás ani příliv angličtiny. V to věrme!

„ŠPION, JEMUŽ NEVĚŘILI“ – Generál František Moravec

Recenze Bořek Šindler

Mezi publikacemi vydanými exilovým nakladatelstvím 68 Publishers v Torontu, nemůže tento literární poklad nezaujímat čestné místo. I dnes je to poutavé a poučné čtení. Seznámil jsem se s touto knihou již před několika lety, teď jsem ji ale vzal znovu do ruky a nemohl se od čtení odtrhnout. Osudy generála Františka Moravce skýtají i dnešnímu čtenáři kdejakou informaci a poučení se o minulosti. Nepochybují, že toto stěžejní dílo je mnohým čtenářům Věstníku dobře známo, leč budiž mi dovoleno se k němu dnes vrátit alespoň v krátkosti. Svědí mě všechny prsty i jazyk.

František Moravec, rodák z Čáslavi, prošel již za první světové války několika bojišti. V Rusku jako legionář – dal se i s hlídkou, již velel, na rakouské frontě dobrovolně zajmout ruskou četou – bojoval na srbské frontě, ve Francii a v Itálii, a v polovině třicátých let byl pověřen nesnadným úkolem vybudovat zpravodajskou vojenskou síť v Československu. Toho úkolu se zhostil s vlajícím praporem, a těsně v předvečer vpádu Němců do zbytku první republiky, čtrnáctého března roku 1939, se mu podařilo odletět spolu s deseti kolegy a se zavazadly plnými zpravodajského materiálu přes Amsterdam do Londýna, kde pak okamžitě poskytli tito čeští vojenští odborníci svoje znalosti, svoje informace a svá spojení s hustou sítí vyzvědačů Britům. Ve své výzvědné práci potom generál Moravec pokračoval v Británii až do konce války, kdy byl – spolu s jinými vojenskými odborníky – zbaven své funkce prezidentem Benešem jako persona non grata, tedy „non grata“ komunistům, zřejmě v důsledku Benešovy úzké spolupráce se stalinskými Sověty, a československými komunisty. Vrátil se – přes veškerá varování přátel v Británii – domů do Československa, a teprve počátkem roku 1946 mu byla přidělena funkce velícího divisního

generála v Mladé Boleslavi. Nicméně, jako jeden z komunistům nepřijatelný důstojník vysoké hodnosti, byl okamžitě po „vítězném“ únoru spolu s jinými zbaven vykonávání své funkce, a ocitl se, po novém úniku z vlasti, i se svou rodinou opět v exilu v USA, kde potom působil jako poradce v americkém ministerstvu národní obrany ve Washingtonu. Tam zemřel v červenci roku 1966. To je velmi stručné curriculum vitae generála Františka Moravce.

Snad nejzajímavější postřehy tohoto věrného syna Masarykovy republiky pocházejí z doby, kdy osud Československa již začínal viset na vlásku zrady. Moravcova dosavadní spolupráce s francouzskou zpravodajskou službou počínala již před mnichovskou zradou Francie zřetelně ochabovat, a Francouzi odmítali věřit československým zprávám o vojenských přípravách Německa. Moravcově výzvědné službě se podařilo už několik let před druhou světovou válkou získat spolupráci německého agenta přímo z nacistického Abwehru, jenž byl označován jako agent A-54. Ten dodával neocenitelné zprávy, a i podle jeho informací připravoval Hitler útok na Československo hned po Anschlusu Rakouska. Moravec byl značně zneklidněn nevysvětlitelným postojem francouzských zpravodajců, kteří soustavně odmítali oceňovat četné české údaje o přípravách Německa k agresi proti Československu. „Francouzi... odmítli dokonce i jen vyslechnout moje technické návrhy a proposice, které byly určeny pro jejich informaci o našich potřebách...“ píše Moravec na straně 176. „Později v Londýně mi řekl prezident Beneš,“ pokračuje na téže stránce, „že to bylo v prvních měsících roku 1938, kdy nabyl přesvědčení, že nás Francie zradí.“ Také nás i zradila. Na stránce 202 nalézáme pak toto konstatování: „Tajemství Mnichova tedy neleží v tom, zdali měly západní mocnosti potřebné informace či nikoli. Tajemství Mnichova pozůstává v tom, proč představitelé Anglie a Francie zvolili ztrátu tolika hodnot, životně důležitých nejen pro Československo, ale i pro jejich vlastní země přes to, že měli v rukou potřebné informace.“ Moravec též zdůrazňuje, že v těch nejrozhodnějších chvílích zbývaly pro Československo nakonec jen dvě možnosti. Buď se bránit německému útoku bez pomoci západních spojenců, nebo kapitulovat. Beneš zvolil kapitulaci, a tato jeho kapitulace potom ovlivnila jeho celý postoj vůči Sovětům i vůči československým komunistům, protože se bál, aby jeho postoj za Mnichova nebyl použit jako zbraň proti němu. Moravec dospívá k názoru, že tato Benešova obava potom dále vedla k jeho ústupkům komunistům, a k jeho další kapitulaci v únoru 1948. Je možno s tímto názorem nesouhlasit? O dramatické schůzi prezidenta Beneše s generály těsně předcházející jeho kapitulaci se Moravec dověděl podrobnosti od svých kamarádů tam přítomných. Na stránce 201 píše toto: „Velitelé konstatovali, že armáda je připravena, že celý národ je sjednocen v odporu proti násilí. Věřili, že po vypuknutí války budou západní mocnosti nuceny přidat se na naši stranu. Ale bez ohledu na poměr sil, i když úplně osamocena a zcela opuštěna, země se musí postavit na odpor. Žádali, aby lidu bylo dovoleno bojovat...“. Beneš nicméně jako nejvyšší velitel československých branných sil zvolil kapitulaci. To byla jeho první hanebná kapitulace.

Moravec se rozepisuje ovšem i o dalších Benešových kapitulacích, které později následovaly. Autor je přičítá především Benešově obavě z toho, že komunisté vyrukují s argumenty o hanebnosti oné mnichovské kapitulace. Tato obava ho pak dováděla k ústupkům, k nimž nikdy nemělo dojít. Tak zčásti Moravec vysvětluje Benešovo selhání v únoru 1948, i jeho neschopnost nerezignovat z prezidentského úřadu, a pokračování v úloze, kterou si nebylo možno vykládat jinak, než jako souhlas s výsledky komunistického puče. Autor samozřejmě přiznává, že Benešovo chování během únorové krize bylo podmíněno i jeho tehdejšími zdravotními stavem, a snad i tím, že se Beneš domníval zachránit svou opatrností osudy přátel. I v tom se ovšem prezident mýlil. Komunisté nakonec zničili každého, koho zničit chtěli. Benešovo setrvání v úřadě prezidenta po komunistickém puči bylo jednak pokynem československé veřejnosti složit ruce v klín, a v západních zemích to sloužilo jako potvrzení legality bolševického převratu.

Pozoruhodné je všechno to, co generál Moravec píše o útoku na Heydricha. Uvádí, že to byl plán vypracovaný v Londýně samotným Benešem. Moravec byl potom pouze pověřen jeho provedením. Beneš potřeboval přesvědčit západní svět o skutečné situaci v okupovaném Protektorátu, která se jevila světu jako dobrovolná kolaborace. Záleželo mu tudíž i na tom, aby nevyšlo příliš brzy na světlo, že atentát na Heydricha byl proveden československými parašutisty vyslanými z Londýna. Proto se také ku své vlastní iniciativě Beneš nepřiznával. Později, když domácí odboj osočoval Londýn

z toho, že atentát měl za následek zbytečné ztráty mnoha českých životů, domlouval Beneš generálu Moravcovi, že je ve vyšším zájmu republiky, aby na sebe vzal úlohu iniciátora celé akce on. K čemuž se Moravec nemohl nepropůjčit... Jen zaslepenec by snad mohl nesouhlasit s Moravcovými závěry o prezidentu Benešovi. Já soudím, že je ovšem nutno zdůraznit také dva další aspekty Benešova života. Je především nutno uvést, že prakticky od chvíle, kdy se přidružil za první světové války k Masarykovu boji za československou samostatnost, zůstal mu do poslední chvíle celou svou duší oddán, a že všechna jeho mravenčí píle po celý jeho život byla věnována práci pro republiku. Sám T. G. Masaryk se kdysi vyjádřil v tom smyslu, že „bez Beneše bychom republiku neměli“. Další jeho zásluhou, podle mého nazírání, bylo jeho energické úsilí o vysídlení sudetských Němců – a o tom se Moravec ve své knize nezmiňuje. Benešova kapitulace v září roku 1938 je bohužel dodnes tím nejtragičtějším úsekem jeho plodného života.

Toto dílo generála Františka Moravce bude skýtat historikům příležitost k odhalování mnoha údajů o československém odboji za druhé světové války za hranicemi i doma. Kniha vyšla především zásluhou jedné z jeho dcer, Hany Moravcové – Disherové. Ta ji sestavila z podrobných otcových zápisků. Nelze pochybovat, že i Josef Škvorecký přispěl svoji hřivnou jako vydavatel i jako znalec českého jazyka. Po prvním vydání v nakladatelství 68 Publishers v roce 1977, došlo k druhému vydání nakladatelstvím Rozmluvy v Londýně v roce 1987. Moje recenze je založena na třetím vydání vyšlém v nakladatelství Rozmluvy Alexandra Tomského v Praze roku 1990. Tato kniha by neměla chybět v knihovně žádného Čecha se zájmem o moderní dějiny naší republiky, nejen o vojenské zpravodajství.

A vítr se vrací... 7. 2. 2015 *Milan Hulík*

je název životopisné knihy jednoho z nejznámějších sovětských disidentů Vladimíra Bukovského (1942), který strávil řadu let v sovětských kriminálech a psychiatrických léčebnách, a který byl jako nenapravitelný chuligán v roce 1976 vyměněn za chilského komunistu Luise Corvalána. O této výměně zpíval Vladimír Vysockij na slova sovětského disidenta Vladimíra Deloneho častušku: „Obměňali Korvalána na Volodku-chuligána, gde najti takuju bljad, čtób Brežněva zaměnját?“ (*Vyměnili Corvalána za Volodu chuligána. Kde takovou kurvu vzít, aby se dala za Brežněva vyměnit?*) **Byl to tehdy jeden z příznaků hroutícího se sovětského impéria – nenapravitelný chuligán, jak byl v SSSR Bukovskij nazýván, byl vyměněn za těžkou váhu, generálního tajemníka chilské komunistické strany. Zatímco generální tajemník zemřel v zapomnění v jednom moskevském paneláku, tak Bukovskij se po Solženicinovi a Sacharovovi stal svědomím svobodného světa.** Jak sám píše, na služebně KGB vyslyšající důstojník se ho s otcovskou starostlivostí zeptal: „Co se ti tak nelíbí na komunismu, který budujeme?“ Odpověděl jsem mu: „Komunismus je mi ukradený. Chcete si ho budovat, tož budujte dle libosti. Já trvám na svém právu mít pár čtverečních metrů pro sebe, kde žádný komunismus nebude.“ Těch pár čtverečních metrů vnitřní svobody mu režim samozřejmě dopřál – ve vězeňských celách, v barácích pracovních táborů a na samotkách kárných psychiatrických zařízení strávil celkem 12 let. Jak o něm uvádí wikipedie: „Ze všech disidentů byl ten nejradikálnější, nejméně náchylný ke kompromisnictví, k hledání dialogu s mocí. Dialogy s mocí pro něj skončily, když v 19 letech, po všech varovných vyhazovech ze škol, byl poprvé vážně zatčen a ohrožen dlouholetým žalářem. S každým trestem rostlo jeho nesmiřitelné odhodlání s režimem bojovat a nepochopitelné přesvědčení, že to bude on, kdo nakonec ten režim uondá, nikoli naopak“. Svůj život a boj se sovětskou totalitou, jakož i své politické názory, vyjadřuje ve shora uvedené knize a musím napsat, že to pro mne byl největší čtenářský zážitek posledních let. Nečetl jsem lepší charakteristiku utopického snu o všeobecné a absolutní rovnosti – základu komunistické ideologie a komunismu, než na stránkách 94 a 95 této knihy. Podobně je to s jeho názory na převraty v komunistických satelitech před 25 lety nebo dnes na Putinovu politiku.

Bukovskij v rozhovoru pro časopis REFLEX č.6/2015 říká, že operace sovětské a místní bezpečnosti při organizování revolucí ve východní Evropě se vymkly jejich kontrole. Odmitá legendu o osvoboditeli Gorbačovovi, který vyšel laskavě vstříc živelným požadavkům národů. Tím neříká nic objektivního, to zjistily i obě čl. parlamentní komise, které se snažily dopátrat pozadí listopadového převratu. Byl

jsem členem první a spolupracovníkem druhé, takže s ním mohu souhlasit; ostatně Bukovskij sám přiznává, že tyto komise byly jediným pokusem o poctivé odhalení událostí ve východní Evropě a současně varuje před vytvářením oficiálních verzí těchto událostí. Ze své činnosti v komisích to mohu potvrdit. Komisím se nepodařilo zjistit, jakou úlohu hráli v Praze dva sovětské generálové, z nichž generál Teslenko dokonce seděl v řídicím štábu a generál Gruško se zabýval aktivitami, které se komisím nepodařilo zjistit. První komise ale objevila záznam jednání řídicího štábu, pořizovaný v průběhu večera 17. listopadu obsahující minutový zápis řízení akce, povely jednotkám a stručné charakteristiky důležitých telefonátů. Ironií bylo, že tento záznam předložil sám generál Lorenc jako důkaz své obhajoby. Klíčovou byla v něm věta: „Zakročit se vším, co je k dispozici – souhlas s. Štěpán – s. Lorenc – nevyčkat – bude sděleno“. Komise se zabývaly nejružnějšími variantami převratu a nejpravděpodobnější je závěr, že iniciátorem tvrdého postupu byl Miroslav Štěpán. Z dalších výsledků a zejména z rozhovoru se Štěpánem, kterého jsem jako první náměstek generálního ředitele Vězeňské služby v hodnosti plukovníka navštívil v borské věznici v Plzni a setrval s ním v několikahodinovém „srdečném rozhovoru o otázkách zajímavých obě strany“, jsem nabyl přesvědčení, že celá akce rozhodně neproběhla jenom jako akce řízená stranou, ani bezpečností za účelem potlačení demonstrace. Tím, kdo podle mého názoru se vydal cestou represivního potlačení demonstrace 17. listopadu, byl Štěpán. Ovšem bez vědomí vedení strany (Jakeš, Kincl a spol.), které neinformované bylo o víkendu mimo Prahu. Štěpán na Borech připustil, že měl ambice stát se šéfem partaje, když Jakeše výslovně označil za pitomce. Ovšem jeho snažení narazilo na laxnost, ne-li přímo na retardaci ze strany nejvyššího vedení StB. Štěpán mi řekl, že to nedokázal pochopit, a že ani u Teslenka nedošel zastání. Myslím, že nebudu příliš konspirovat, když soudím, že úlohou Teslenka v zastoupení Gorbačova bylo dozorovat listopadový „kontrapřevrat“, stejně jako v roce 1948 s opačným cílem dozoroval komunistický Únor náměstek ministra zahraničí Zorin (KGB), kterého lidová tvořivost tehdy přejmenovala na Dozorina. Nasvědčuje tomu i skutečnost, že Teslenko nebyl z KGB, ve které probíhal spor mezi zahraniční a vnitřní rozvědkou, ale z Ministerstva vnitra, ke kterému měl Gorbačov blíže. V dějinách čs. sovětských vztahů, v dějinách obou komunistických stran došlo ke kuriózní situaci, když tři členové parlamentní komise, studenti Václav Bartuška a Roman Kříž spolu s dalším členem, advokátem JUDr. Josefem Daniszem odlétají do Moskvy, aby tam vyslechli generála Genadije Petroviče Teslenka. Zbytečná cesta. Jeho výslech byl klasickým případem tzv. – důkazu z opaku. Generál řekl, že vůbec v operačním středisku nebyl. Připustil ale, že byl v řídicím štábu, odkud se celá demonstrace monitorovala. Přišel tam náhodou, poté co se dozvěděl, že se jedná o povolenou demonstraci a zajímalo jej, jak se u nás řeší otázka zajištění ochrany veřejného pořádku. Díval se prý jen na televizní obrazovku, do ničeho nezasahoval (na Albertově ale kamery nebyly). Generála Gruška, který rovněž pobýval v Praze, prý neznal, snad ho jen letmo někdy zahlédl. Pozoruhodné! Generál Gruško byl totiž náčelník druhé správy KGB a náměstek předsedy KGB. Přiletěl v úterý 14. listopadu a v sobotu odpoledne 18. listopadu zase odletěl. Řekl bych, že je to dokonce korunní důkaz z opaku. Hlídal jeden druhého? Druhá správa byla kontrarozvědka, která na rozdíl od první správy (rozvědky) Gorbačovovi nefandila. Ale po přistání Mathiase Rusta na Rudém náměstí v Moskvě, provedl Gorbačov velké personální změny, i v KGB. Nehodlám se v tomto článku zabývat pozadím listopadového převratu, jen konstatuji, že shora uvedené odpovídá tvrzení Bukovského. Půjdeme-li dále, snadno můžeme dedukovat, že stoupenci „sovětské perestrojkové operace“ byli v Praze v menšině, ale hráli s větším trumfem, měli totiž eso (Gorbačova) v rukávu. Tomu odpovídá i poznámka Štěpána v borské věznici na jeho adresu: „*Ta svině Gorbačov*“, která mu ujela. Štěpán si chtěl tvrdým potlačením demonstrace vysloužit Jakešův post, ale špatně odhadl situaci. I to mi ve věznici potvrdil, když na moji otázku, proč on se vzděláním a znalostí světa a angličtiny, se postavil do čela komunistickým dinosaurům, jako byl Biřak, Indra a spol., mi odpověděl, že měl informace, že Gorbačov padne. Nikoli posledním důkazem o převratových zmátcích, byl rozkol v StB. Její nejvyšší vedení bylo gorbačovské, ale např. nižší složky, např. Městská a Krajská správa SNB byly štěpánovské. Gorbačovské – jen proto, že více věděli. O tom svědčí popřevratová sebevražda pplk. Bytčánka, zástupce KS SNB pro StB, který nevěděl. Naproti tomu JUDr. Petr Žák, zástupce náčelníka II. správy (kontrarozvědky), věděl! Řekl mi při svém výslechu, že na podzim 1988 byl v Praze

jistý Kozlov, jehož vysokou funkci v aparátu komunistické strany si již nepamatují a ten jim sdělil, že perestrojka a glasnost jsou doopravdy, aby se s tím vyrovnali. Podle Žáka se začali vyrovnávat, již jen proto, jak mi doslova řekl, aby jednou neviseli na kandelábrech. Takže shrnuto – bylo úkolem Teslenka a Gruška hlídat Štěpánovce a podržet Gorbačovce? Ani oni však do svých výpočtů nezahrnuli studenty a spontánnost dalšího děje. Nevím, ale použijí-li známé Occamovy britvy (pravdivý bývá ten nejjednodušší výklad), pak mi vychází znovu, že se Bukovskij neplete. Sametové revoluce braly svůj počátek v Kremlu, ale Gorbačovův džin to neustál. Jak uvádí Bukovskij, tak jen proto, že Gorbačov a jeho milci hrubě podcenili lidový hněv proti komunismu ve všech jeho formách. A co více – Bukovskij říká v REFLEXU něco, co celý pokus o konspiraci za účelem záchranu socialismu dokazuje. Shora uvedené střípky dedukcí vytvářejí řetěz, na jehož konci stojí obvyklá sovětská (dnes ruská) lež. Bukovskij se ptal Alexandra Jakovleva, druhého muže perestrojky, označovaného za jejího otce, na tyto otázky. Ten razantně odmítl, že by se Gorbačovovo politbyro zabývalo nějakým plánem na záchranu východních režimů pro Sovětský svaz. Tato otázka nikdy nebyla předmětem jednání v sovětském politbyru, řekl. Jak dále Bukovskij, který se po pádu režimu za Jelcina dostal na krátkou dobu do archivu KSSS, zjistil, „východní plán“ existoval a byl opakovaně v politbyru projednáván. A kde byl plán, byli i jeho vykonavatelé. Dokonce, jak uvádí Bukovskij, dostal se mu do rukou doklad o vytvoření Výboru pro rozpracování strategie ve východní Evropě. V jeho čele – stál samotný Jakovlev. Bukovskému se podařilo okopírovat řadu dokumentů z práce tohoto výboru. Takže i otec perestrojky a autor knihy „Rusko plné křížů“ dokumentující hrůzy bolševického Ruska, lhal. Tato bolševicko-perestrojková lež nám vytváří můstek ke všem nynějším, samozřejmě již „pravdivým“ prohlášením Putina o ruské politice. Mám spolu s Bukovským na mysli Krym, Ukrajinu a další země, které teprve přijdou na řadu. Komunističtí vůdci věřící tomu, že za vším jsou západní záškodnické centrály, zapomněli na svoje teorie, že zdrojem moci je (jejich) lid a když se lid rozzlobil, tak se jim rozpadly pevné základy marxismu-leninismu. K dnešku se také hodí teorie spiknutí, třeba USA a EU proti Ukrajině, kterou tak krásně u nás prezentuje Václav Klaus. Spiknutí, jak upozorňuje Bukovskij: „...však nikdy neprobíhají podle plánu, dejme tomu představa, že veškeré události v Rusku a v Evropě v posledním čtvrtstoletí byly svého času pečlivě naplánovány politbyrem, je zcela absurdní. Nicméně absurdní by bylo uvěřit tvrzení Alexandra Jakovleva, že tehdejší soudruzi nic neplánovali a vůbec nic nepodnikli.“

Nás, či spíše české politiky, by měla zajímat Bukovského odpověď na tvrzení některých českých politiků, že Rusko není Sovětský svaz. „Že Rusko není Sovětský svaz přece vůbec neznamená, že je to demokracie. Na takové označení si Moskva vůbec nečiní nárok, samotný pojem demokracie je v Rusku pokládán za urážející. Vezměte si příklad: tzv. lidové republiky v Doněcku a Luhansku byly vytvořeny podle klasického sovětského scénáře – záškodnickou činností proti cizímu státu. Až na jednu drobnost: dříve by tyto loutkové útvary byly pojmenovány jako lidově demokratické republiky. Dnes ovšem slůvko „demokratické“ z názvu vyškrtli coby pejorativní. Moskvě jde o vytvoření čehosi na způsob Sovětského svazu, proto potřebuje fiktivní satelitní republiky, ovšem i v tom si počíná bez hlavy a paty. **Pokud se vaši politici skutečně budou navzdory faktům chovat ke Kremlu jako k demokracii zasluhující respekt, pak dříve nebo později, poznáte jejich demokracii na vlastní kůži.** Vždyť z pohledu Kremlu Česko se až tak zásadně od Ukrajiny neliší. Obě země byly součástí sovětského impéria, odpadly v důsledku nepřátelských piklů a „největší geopolitické tragedie minulého století“. Jenže nyní se Rusko zvedlo z kolen a hodlá vrátit vše na svá místa.“ Bukovskij si nebere servítky ani před západními politiky: „Oni naivně věří, že Putin se dá udobřit, když mu ponechají Krym, Donbas nebo jiný pěkný kus země... S jídlem poroste Putinovi chuť, to dá rozum. A tak pošle své zelené mužíčky někam jinam – třeba do některého z baltských států. Pak si NATO bude lámat hlavu, jak ochránit své členské země, jinak přece ztratí jakýkoli smysl. Dějiny nás učí, že taková politika nemůže zabránit světové válce, zato ji může přiblížit.“

Kolik knih bylo napsáno o Mnichovské tragédii? Kolik o dvojí kapitulaci prezidenta Beneše? A kolik o slabošských reformních politicích v roce 1968? Přibude k našim „slavným“ kapitulacím další, tentokrát podepsaná Bohuslavem Sobotkou a Milošem Zemanem? Jistě, Sobotka to nemá lehké – Klause, přítele Putina za zády, lobbistu Zemana nad sebou a ČSSD, z jejíž lůna Mladých demokratů spolu se svým slavnějším kolegou Stanislavem Grossem vyšel, před sebou. Magistr Sobotka, člověk

neznalý jazyků, historie, bez pobytů a stáží v zahraničí, jehož světem je život v akváriu ČSSD. Tedy mimořádně „vybavený“ do velké politiky – a možná je dobře, že tu historii nezná, nebude muset mít obavy, že je již třetím či čtvrtým kapitulantem v našich dějinách – bude se považovat za prvního. Klaus a Zeman jej zaštití. Naši politici skutečně dozráli, hrušky přece padají sami. Abych tím pesimistou nebyl jen sám, cituji z knihy svého bývalého kolegy z parlamentní komise Václava Bartušky „Polojasno“. **„Stát se rozpadem Československa zmenšil na desetimilionový, ale pohled veřejnosti na charakter a rozum politiků (po krátkém okouzlení počátkem 90. let) se vrátil ke švejkovskému standardu Jakešovských let. Posmíváme se jim, pohrdáme jimi a zároveň je necháváme vládnout. Demokracie bez zájmu občanů se stala pouhou volební mašinérií.“** A do východního chomoutu si vlezeme sami – jsme na něj zvyklí. Východní vítr se zase vrací.

Merkelová s Hollandem „přivezli mír“

Václav Vlk Neviditelný pes 13. 2. 15

Při sledování posledních pokusů Německa a Francie „přivést mír do Evropy“ při jednání s Vladimírem Putinem je mi smutno. Všechny tzv. mírové pokusy a dohody o příměří nás totiž vedou ve skutečnosti k válce. K válce, která může opět ohrozit celou Evropu. Lidská pošetilost a hloupost je nekonečná, poučení z historie si nebere nikdo žádné a demokratičtí politici, kteří momentálně vládnou Evropské unii, jsou opětovně fascinováni nedemokratickou kreaturou se jménem Putin stejně jako myš, na kterou hledí kobra.

Vážená paní Merkelová, vážený pane Hollande, pokud máte alespoň zbytek soudnosti v těle, prosím, kupte si učebnici dějepisu některé středoevropské země a nalistujte si dění z roku 1935-1939. Zvláště pak doporučuji zaměřit se na situaci v Sudetech v bývalém Československu. Stejně modely, stejně chování, jenom jiné uniformy a jiní lidé.

Tato úvaha nemusí být extrémně dlouhá, chci jenom upozornit, protože jinou zbraň než psané slovo nemám, že jakýkoli ústupek Vladimíru Putinovi ve skutečnosti znamená daleko rozsáhlejší konflikt než ten, který by mohl být teď, kdybychom se s ním vypořádali vojensky. Vytváření demilitarizovaných zón, vytváření nárazníkových pásem, vždyť je to k smíchu. Všechno už tady bylo, všechno známe. Vede to k tomu, že agresor posílí, připraví se lépe na další útok a ten provede, až se to bude hodit jemu nejlépe. Pokolikáté se demokratický svět opět ukolébá tím, že se mu podařilo „něco vyřešit“, ale hlavně odsunout a dát pryč? Kdy se zjeví v Evropě opětovně vůdce formátu Winstona Churchilla, který nejenom že bude vidět jasně nebezpečí, ale též s ním účinně bojovat? Pokud to neudělá západní Evropa, je nezbytně nutné, aby se vypořádala s Putinem razantně Evropa střední.

Slovensko, Maďarsko, Česká republika, Polsko a pobaltské státy zřejmě nebudou moci udělat nic jiného než intervenčně vstoupit do ukrajinského konfliktu na straně ukrajinské armády. Tak Vladimír Putin pochopí, že tudy cesta nevede, a možná to povede i k jeho porážce. Není totiž schopen, jako každý diktátor, ustát extrémní prohru na domácím poli. Těm, kteří si myslí, že konflikt na Ukrajině nic neznamená a je to taková lokální válka, která Ukrajinu, resp. Evropu nemůže ohrozit, doporučuji, aby si prostudovali něco o historii konfliktů v Náhorním Karabachu, v Gruzii a obecně na Kavkazu. Jak Rusko postupuje, jak jedná a jaké výsledky to pro lokální státy má. Je nezbytně nutné zdvíhat hlas na podporu politiky jestřábí, jakou zastává kupříkladu americký senátor McCain. Na politiku strkání hlavy do písku je dost místa, jenom pokud chci být otrokem. Jinak nikoli.

Autor je advokát

**MÁTE JIŽ ZAPLACENÉ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY NEBO
VĚSTNÍK NA ROK 2015 \$25?**